

JUSTEL - Geconsolideerde wetgeving

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2007/12/04/2007012768/justel>

Dossiernummer : 2007-12-04/30

Titel

4 DECEMBER 2007. - Wet betreffende de sociale verkiezingen ... <W 2011-07-28/13, art. 2, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>

Situatie : De van kracht zijnde wijzigingen, gepubliceerd tot en met 30-06-2023, zijn verwerkt.

Bron : WERKGELEGENHEID, ARBEID EN SOCIAAL OVERLEG

Publicatie : Belgisch Staatsblad van 07-12-2007 bladzijde : 60578

Inwerkingtreding : 07-12-2007

Inhoudstafel

[TITEL I.](#) - Algemene bepalingen.

Art. 1-5

[TITEL II.](#) - Organisatie van de verkiezingen.

[HOOFDSTUK I.](#) - Ondernemingen die een orgaan moeten oprichten.

Art. 6-9

[HOOFDSTUK II.](#) - Handelingen die de verkiezingsprocedure voorafgaan.

Art. 10-12, 12bis

[HOOFDSTUK III.](#) - Verkiezingsprocedure.

[Afdeling I.](#) - Voor de stemverrichtingen.

[Onderafdeling 1.](#) - Algemeenheden.

Art. 13-15

[Onderafdeling 2.](#) - Kiesvoorwaarden.

Art. 16-17

[Onderafdeling 3.](#) - Opstelling van de kiezerslijsten.

Art. 18-22

[Onderafdeling 4.](#) - Samenstelling van de raad of van het comité.

Art. 23-29

[Onderafdeling 5](#) Aan de onderafdelingen 3 en 4 [gemeenschappelijke](#) bepalingen.

Art. 30-31, 31bis, 32

[Onderafdeling 6.](#) - Voordracht van de kandidaten en opstelling van de stembiljetten.

Art. 33-40

[Onderafdeling 7.](#) - Samenstelling van de stembureaus.

Art. 41-44

[Onderafdeling 8.](#) - Periode gedurende welke de verschillende berichten moeten aangeplakt zijn.

Art. 45

[Afdeling II.](#) - Stemverrichtingen.

Art. 46-59

[Afdeling III.](#) - Na de stemverrichtingen.

[Onderafdeling 1.](#) - Stemopneming.

Art. 60-63

[Onderafdeling 2 Verdeling van de mandaten en aanwijzing van de](#) gekozenen.

Art. 64-69

[Afdeling IV.](#) - Organisatie van nieuwe verkiezingen.

Art. 70

[Afdeling V.](#) - Elektronisch stemmen.

Art. 71-77

[Afdeling VI.](#) - Vrijstelling van het organiseren van verkiezingen.

Art. 78

[Afdeling VIbis.](#) [¹ - Beroep tot nietigverklaring van de verkiezing, tot verbetering van de verkiezingsuitslag, of beroep tegen de beslissing tot stopzetting van de procedure of tegen de aanwijzing van de werkgeversvertegenwoordiging]¹

Art. 78bis

[Afdeling VII.](#) - Vervanging van de gewone leden.

Art. 79-80

[TITEL III.](#) - Andere bepalingen betreffende de raden en comités.

[HOOFDSTUK I.](#) - Gemeenschappelijke bepalingen.

Art. 81-84

[HOOFDSTUK II.](#) - Bijzondere bepalingen betreffende de ondernemingsraad.

Art. 85-86

[TITEL IV.](#) - Toezicht en slotbepalingen.

[HOOFDSTUK I.](#) - Toezicht.

Art. 87-89

[HOOFDSTUK II.](#) - Diverse en slotbepalingen.

Art. 90-92

Tekst

TITEL I. - Algemene bepalingen.

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2. Deze wet is van toepassing, onverminderd de bepalingen van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven en van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk.

Art. 3.^[1] Deze wet is van toepassing op de instelling of de vernieuwing van de ondernemingsraden, alsook op de instelling of de vernieuwing van de comités voor preventie en bescherming op het werk. Zij is ook van toepassing op de werking van die organen.

In afwijking van artikel 14, § 1, eerste lid, van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven en voor de periode van sociale verkiezingen bedoeld in artikel 9, moeten ondernemingsraden pas worden ingesteld in de ondernemingen die gewoonlijk, een gemiddelde van ten minste honderd werknemers tewerkstellen.

De regel bedoeld in het tweede lid geldt eveneens in de gevallen waarin verkiezingen moeten worden georganiseerd buiten de periode vastgesteld voor de verkiezingen als bedoeld in het tweede lid, voor zover de ondernemingen gehouden zijn verkiezingen te organiseren tijdens diezelfde periode.

De in het tweede lid bedoelde regel geldt eveneens in de gevallen waarin een ondernemingsraad moet worden ingesteld of vernieuwd in de loop van de periode vastgesteld in het tweede lid, maar waarbij de instelling of de vernieuwing werd opgeschort in toepassing van artikel 21, § 9, van de voornoemde wet van 20 september 1948.

In afwijking van het tweede lid moet een ondernemingsraad vernieuwd worden in de ondernemingen die gewoonlijk een gemiddelde van ten minste vijftig werknemers tewerkstellen, als zij een raad hebben of hadden moeten instellen of vernieuwen gedurende de vorige verkiezingsperiode. In dat geval is artikel 18, derde lid, van de voornoemde wet van 20 september 1948 van toepassing.^[1]

-----
(1)<W 2015-06-02/09, art. 2, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

Art. 4. Voor de toepassing van deze wet moet worden verstaan onder :

1° raad : de ondernemingsraad;

2° comité : het comité voor preventie en bescherming op het werk;

3° orgaan : de raad of het comité;

4° leidinggevend personeel : de personen belast met het dagelijks bestuur van de onderneming, die gemachtigd zijn om de werkgever te vertegenwoordigen en te verbinden, alsmede de personeelsleden, onmiddellijk ondergeschikt aan die personen, wanneer zij eveneens opdrachten van dagelijks bestuur vervullen;

5° representatieve organisaties van kaderleden : de organisaties erkend overeenkomstig de procedure vastgelegd bij artikel 5;

6° representatieve werknemersorganisaties :

a) ^[1] de interprofessionele organisaties van werknemers, die voor het gehele land zijn opgericht en die in de Centrale Raad voor het bedrijfsleven en in de Nationale Arbeidsraad vertegenwoordigd zijn;^[1]

b) de professionele en interprofessionele organisaties die bij een onder a) bedoelde interprofessionele organisatie zijn aangesloten of er deel van uitmaken;

7° jeugdige werknemer : de werknemers die de leeftijd van vijftienvijf jaar niet bereikt hebben op de dag van de verkiezingen;

8° werknemer : de personen tewerkgesteld krachtens een arbeids- of een leerovereenkomst; worden gelijkgesteld met deze personen, de personen die voor een beroepsopleiding in de onderneming geplaatst zijn door de gemeenschapsinstellingen belast met de beroepsopleiding; de onderzoekers aangeworven door het Fonds national de la recherche scientifique of door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen, evenals door de geassocieerde Fondsen, worden beschouwd als werknemers van de instelling waar zij hun onderzoeksoopdracht uitoefenen.

-----
(1)<W 2009-12-30/01, art. 98, 002; Inwerkingtreding : 01-01-2010>

Art. 5. De representatieve organisaties van kaderleden die willen erkend zijn, moeten hun verzoek bij een ter post aangetekende brief richten tot de federale minister die de werkgelegenheid onder zijn bevoegdheden heeft.

Dit verzoek moet vergezeld zijn van :

- een afschrift van hun statuten;

- een lijst met hun leiders;

- hun benaming;
- hun adres;
- hun telefoonnummer.

Zij moeten eveneens elk gegeven eraan toevoegen, dat dienstig is om vast te stellen of zij de voorwaarden vervullen, vastgesteld in artikel 14 van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven.

Alvorens een representatieve organisatie van kaderleden te erkennen, wint de Koning het advies in van de Nationale Arbeidsraad. Deze deelt zijn advies mede binnen twee maanden na de hem gedane aanvraag, bij ontstentenis ervan wordt eraan voorbij gegaan.

TITEL II. - Organisatie van de verkiezingen.

HOOFDSTUK I. - Ondernemingen die een orgaan moeten oprichten.

Art. 6. § 1. Er moet een raad worden opgericht in de ondernemingen, die gewoonlijk gemiddeld ten minste honderd werknemers tewerkstellen. Hetzelfde geldt voor de ondernemingen waar bij de vorige verkiezing een raad werd opgericht of had moeten worden opgericht, voor zover zij gewoonlijk gemiddeld ten minste vijftig werknemers tewerkstellen.

In die ondernemingen waar minder dan honderd werknemers worden tewerkgesteld moet evenwel niet worden overgegaan tot de verkiezing van de leden van de raad. Hun mandaat wordt uitgeoefend door de personeelsafgevaardigden verkozen in het comité.

§ 2. Er moet een comité worden opgericht in de ondernemingen die gewoonlijk gemiddeld ten minste vijftig werknemers tewerkstellen. Voor de ondernemingen van de sector van de mijnen, de graverijen en de ondergrondse groeven, moet een comité worden opgericht in de ondernemingen die gewoonlijk gemiddeld ten minste twintig werknemers tewerkstellen.

§ 3. Voor de toepassing van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven en de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, wordt de onderneming bedoeld met of zonder industriële of commerciële finaliteit.

§ 4. Voor de toepassing van dit artikel en van artikel 7, worden niet als werknemers [¹ bij hun werkgever]¹ beschouwd :

1° de werknemer die verbonden is door een vervangingsovereenkomst gesloten overeenkomstig de bepalingen van artikel 11 ter van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten;

2° de uitzendkracht.

-----

(1)<W 2015-06-02/09, art. 3, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

Art. 7. [¹] § 1. Het gemiddelde van de in de onderneming tewerkgestelde werknemers in de zin van artikel 14 van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven en van artikel 49 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, wordt berekend door het totaal aantal kalenderdagen van iedere periode die aanvangt op de datum van indiensttreding en eindigt op de datum van uitdiensttreding zoals door de werkgever voor elke werknemer meegedeeld krachtens het koninklijk besluit van 5 november 2002 tot invoering van een onmiddellijke aangifte van tewerkstelling, met toepassing van artikel 38 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, gedurende een periode van vier trimesters die begint op de eerste dag van het zesde trimester voorafgaand aan dat waarin de verkiezingsdag valt, te delen door driehonderdvijfenzestig.

Voor de werknemers die uitgesloten worden uit het toepassingsgebied van voornoemd koninklijk besluit van 5 november 2002, wordt in afwijking van het vorige lid, dit gemiddelde berekend door het totaal aantal kalenderdagen waarop elk van deze werknemers, gedurende een periode van vier trimesters die begint op de eerste dag van het zesde trimester voorafgaand aan dat waarin de verkiezingsdag valt, werd ingeschreven in het algemeen personeelsregister, waarvan het bijhouden wordt opgelegd door het koninklijk besluit nr. 5 van 23 oktober 1978 betreffende het bijhouden van sociale documenten of, voor de onderneming die niet onderworpen is aan deze bepalingen, in elk document dat hiertoe bijgehouden wordt, te delen door driehonderdvijfenzestig.

§ 2. Wanneer het werkelijke uurrooster van een werknemer niet de drie vierden bereikt van het uurrooster dat het zijne zou zijn geweest indien hij voltijds tewerkgesteld was, wordt het in paragraaf 1 bedoelde totaal aantal kalenderdagen tijdens de in paragraaf 1 bedoelde periode van de vier trimesters, gedeeld door twee.

§ 3. In geval van overgang van een onderneming krachtens overeenkomst in de zin van artikel 21, § 10, van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven en van de artikelen 69 tot en met 73 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, of van overdracht onder gerechtelijk gezag in de zin van artikel 21, § 12, van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven en van de artikelen 76bis tot en met 76quinquies van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, wordt de berekening uitgevoerd op basis van het gedeelte van de in paragraaf 1 vastgestelde periode van vier trimesters dat gesitueerd is na de overgang en door het totaal van de in paragraaf 1 bedoelde kalenderdagen die gesitueerd zijn tijdens hetzelfde gedeelte, te delen door het aantal kalenderdagen die gesitueerd zijn tijdens hetzelfde gedeelte.

§ 4. Bij de berekening van het gemiddelde van de in de onderneming tewerkgestelde werknemers, worden de uitzendkrachten als volgt in aanmerking genomen bij de gebruiker.

De gebruiker moet gedurende het vierde trimester voorafgaand aan dat waarin de verkiezingsdag valt, een

bijlage bijhouden bij het algemeen personeelsregister waarvan het bijhouden wordt opgelegd door het koninklijk besluit nr. 5 van 23 oktober 1978 betreffende het bijhouden van sociale documenten.

Deze bijlage wordt bijgehouden overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk II, artikel 4, en van hoofdstuk III van het koninklijk besluit van 8 augustus 1980 betreffende het bijhouden van sociale documenten.

Iedere uitzendkracht krijgt in deze bijlage een nummer toegewezen volgens een doorlopende nummering, in de chronologische volgorde van zijn terbeschikkingstelling bij de gebruiker.

De bijlage vermeldt voor elke uitzendkracht :

1. het nummer van inschrijving;
2. de naam en de voornaam;
3. de datum van het begin van het ter beschikking stellen;
4. de datum van het einde van het ter beschikking stellen;
5. het uitzendbureau dat hem tewerkstelt;
6. zijn wekelijkse arbeidsduur.

Het gemiddelde van de uitzendkrachten die ter beschikking worden gesteld van een gebruiker wordt berekend door het totaal aantal kalenderdagen, dat elke uitzendkracht, die geen vaste werknemer waarvan de uitvoering van de arbeidsovereenkomst is geschorst vervangt, werd ingeschreven in de in het tweede lid bedoelde bijlage gedurende het betrokken trimester, te delen door tweeënnegentig.

Wanneer het werkelijke uurrooster van een uitzendkracht niet de drie vierden bereikt van het uurrooster dat het zijne zou zijn geweest indien hij voltijds tewerkgesteld was, wordt het totaal aantal kalenderdagen waarop hij in de bijlage ingeschreven werd gedurende het betrokken trimester, gedeeld door twee.

Indien de ondernemingsraad, bij unanieme verklaring opgenomen in de notulen van de vergadering die zich voordoet in de loop van het trimester voorafgaand aan het refertetrimester, vaststelt dat de drempel van 100 werknemers werd overschreden, wordt de gebruiker vrijgesteld van het bijhouden van de in het tweede lid bedoelde bijlage.]¹

-----
(1)<W 2019-04-04/35, art. 2, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

[Art. 8.](#) Indien een onderneming als juridische entiteit verscheidene technische bedrijfseenheden omvat en één van deze niet aan de norm voldoet van vijftig werknemers voor de comités en honderd werknemers voor de raden moet :

1° ofwel deze technische bedrijfseenheid gevoegd worden bij andere technische eenheden van dezelfde juridische entiteit die evenmin de norm van vijftig werknemers voor de comités of honderd werknemers voor de raden bereiken;

2° ofwel deze technische bedrijfseenheid gevoegd worden bij een technische eenheid van dezelfde juridische entiteit die de norm van vijftig werknemers voor de comités of honderd werknemers voor de raden bereikt.

In de sector van de mijnen, de graverijen en de ondergrondse groeven, wordt de norm van 50 werknemers voor de oprichting van een comité teruggebracht tot 20 werknemers.

De te volgen procedure om deze groeperingen te verwezenlijken is deze voorgeschreven bij de artikelen 10 tot 12.

[Art. 9.](#)¹ De verkiezingen voor de aanwijzing van de afgevaardigden van het personeel bij de ondernemingsraden en bij de comités voor preventie en bescherming op het werk vinden plaats gedurende een periode die aanvangt op 13 mei 2024 en eindigt op 26 mei 2024.]¹

-----
(1)<W 2023-06-05/02, art. 2, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[HOOFDSTUK II.](#) - Handelingen die de verkiezingsprocedure voorafgaan.

[Art. 10.](#) Uiterlijk op de zestigste dag die de aanplakking voorafgaat van het bericht waarin de datum van de verkiezingen wordt aangekondigd, informeert de werkgever schriftelijk de raad en het comité, of bij ontstentenis ervan, de vakbondsafvaardiging :

1° [¹ over de aard, de gebieden en de graad van zelfstandigheid of afhankelijkheid van de zetel ten opzichte van de juridische entiteit of over de aard, de gebieden en de graad van zelfstandigheid of afhankelijkheid van de juridische entiteiten ten opzichte van de technische bedrijfseenheid; wanneer reeds een orgaan werd opgericht, heeft de informatie enkel betrekking op de wijzigingen die zich in de structuur van de onderneming hebben voorgedaan en op de nieuwe criteria van zelfstandigheid of afhankelijkheid van de zetel ten opzichte van de juridische entiteit of van de juridische entiteiten ten opzichte van de technische bedrijfseenheid;]¹

2° over het aantal personeelsleden per categorie (arbeiders, bedienden met inbegrip van de kaderleden, en het leidinggevend personeel, jeugdige werknemers), rekening houdend met het aantal personeelsleden dat op dat ogenblik in de onderneming wordt tewerkgesteld;

3° over de functies van het leidinggevend personeel door hun benaming en hun inhoud te verduidelijken, alsmede, bij wijze van aanduiding, over de lijst van de personen die deze functies uitoefenen;

4° over de functies van de kaderleden, alsmede, bij wijze van aanduiding, over de lijst van de personen die deze functies uitoefenen; in deze lijst mogen slechts bedienden opgenomen worden die zo aangegeven zijn in de aangifte overgemaakt aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid; deze informatie wordt enkel aan de raad gegeven, of bij ontstentenis ervan, aan de vakbondsafvaardiging;

5° over de datum van aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt en over datum die hij beoogt voor de verkiezingen.

De bepalingen van het 4° zijn niet van toepassing in de ondernemingen die minder dan honderd werknemers tellen in de zin van artikel 7. Ze zijn ook niet van toepassing in de ondernemingen die op de dag dat de informatie wordt gegeven minder dan dertig bedienden tellen.

[² In alle gevallen, zelfs wanneer er geen raad of comité is, of bij ontstentenis daarvan, geen vakbondsafvaardiging, worden deze inlichtingen meegedeeld op een document overeenkomstig het model dat als bijlage gaat bij deze wet. Dit document wordt aangeplakt op de plaats bepaald in artikel 14, eerste lid. Deze aanplakking mag vervangen worden door het ter beschikking stellen van een elektronisch document, voor zover alle werknemers hiertoe tijdens hun normale werkuren toegang hebben. De inlichtingen bedoeld bij het eerste lid worden op elektronische wijze meegedeeld via de webapplicatie waarin precies daartoe is voorzien op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Bij gebreke daaraan wordt een afschrift van het aangeplakte bericht onmiddellijk naar de zetel van de in artikel 4, 6°, a), bepaalde organisaties en de in artikel 4, 5°, bepaalde organisaties verzonden; in dat laatste geval enkel wanneer de ingezette procedure gericht is op de oprichting van een raad.]²

-----
(1)<W 2011-07-28/13, art. 5, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>

(2)<W 2019-04-04/35, art. 4, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

Art. 11. Tussen de zestigste en de vijfendertigste dag die de aanplakking voorafgaat van het bericht waarin de datum van de verkiezingen wordt aangekondigd, raadpleegt de werkgever :

1° de raad, het comité, of bij ontstentenis ervan de vakbondsafvaardiging :

a) over het aantal technische bedrijfseenheden of juridische eenheden waarvoor organen moeten worden opgericht, alsmede over hun beschrijving;

b) over de indeling van de juridische entiteit in technische bedrijfseenheden met hun beschrijving en grenzen of over de samenvoeging van meerdere juridische entiteiten in technische bedrijfseenheden met hun beschrijving en grenzen;

2° de raad, het comité, of bij ontstentenis ervan de vakbondsafvaardiging, over de functies van het leidinggevend personeel, alsmede over de lijst die bij wijze van aanduiding door de werkgever werd gegeven;

3° de raad, of bij ontstentenis ervan de vakbondsafvaardiging, over de functies van de kaderleden alsmede over de lijst die, bij wijze van aanduiding, door de werkgever werd gegeven.

De bepalingen van het 3° zijn niet van toepassing in de ondernemingen die minder dan honderd werknemers tellen in de zin van artikel 7. Zij zijn ook niet van toepassing in de ondernemingen die op de dag dat de in toepassing van artikel 10 bedoelde informatie wordt gegeven minder dan dertig bedienden tellen.

Art. 12. Uiterlijk op de vijfendertigste dag die de aanplakking voorafgaat van het bericht waarin de datum van de verkiezingen wordt aangekondigd worden de raad en het comité of, bij ontstentenis ervan, de vakbondsafvaardiging, door de werkgever schriftelijk in kennis gesteld van zijn beslissingen :

1° betreffende de functies van het leidinggevend personeel alsmede bij wijze van aanduiding de lijst van de personen die deze functies uitoefenen;

2° betreffende :

a) het aantal technische bedrijfseenheden of juridische entiteiten waarvoor organen moeten worden opgericht, met hun beschrijving;

b) de indeling van de juridische entiteit in technische bedrijfseenheden met hun beschrijving en grenzen of de samenvoeging van meerdere juridische entiteiten in technische bedrijfseenheden met hun beschrijving en grenzen;

3° betreffende de functies van de kaderleden evenals, bij wijze van aanduiding, de lijst van personen, die deze functies uitoefenen; in deze lijst mogen slechts bedienden opgenomen worden die zo aangegeven zijn in de aangifte overgemaakt aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.

De bepalingen van 3° zijn niet van toepassing in de ondernemingen die minder dan honderd werknemers tellen in de zin van artikel 7. Ze zijn ook niet van toepassing in de ondernemingen die op de dag dat de in toepassing van artikel 10 bedoelde informatie wordt gegeven minder dan dertig bedienden tellen.

[³ In alle gevallen, zelfs wanneer er geen raad of comité is, of bij ontstentenis daarvan, geen vakbondsafvaardiging, worden deze inlichtingen meegedeeld op een document overeenkomstig het model dat als bijlage gaat bij deze wet. Dit document wordt aangeplakt op de plaats bepaald in artikel 14, eerste lid. Deze aanplakking mag vervangen worden door het ter beschikking stellen van een elektronisch document, voor zover alle werknemers hiertoe tijdens hun normale werkuren toegang hebben. De inlichtingen bedoeld bij het eerste lid worden op elektronische wijze meegedeeld via de webapplicatie waarin precies daartoe is voorzien op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Bij gebreke daaraan wordt een afschrift van het aangeplakte bericht onmiddellijk naar de zetel van de in artikel 4, 6°, a), bepaalde organisaties en de in artikel 4, 5°, bepaalde organisaties verzonden; in dat laatste geval enkel wanneer de ingezette procedure gericht is op de oprichting van een raad.]³

[² ...]²

-----
(1)<W 2011-07-28/13, art. 6, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>

(2)<W 2015-06-02/09, art. 6, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

(3)<W 2019-04-04/35, art. 5, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

Art. 12bis. [¹ Uiterlijk op de zevende dag die volgt op de bij artikel 12 bedoelde vijfendertigste dag, kunnen de

betrokken werknemers alsook de betrokken representatieve werknemersorganisaties tegen de in artikel 12 vermelde beslissingen van de werkgever of tegen de afwezigheid van een beslissing van de werkgever beroep instellen bij de arbeidsrechtbank.

De betrokken representatieve organisaties van kaderleden hebben hetzelfde recht indien in de onderneming een raad moet worden opgericht.

De arbeidsrechtbank waarbij het beroep is ingesteld doet uitspraak binnen drieëntwintig dagen na de ontvangst van het beroep. Deze uitspraak is niet vatbaar voor hoger beroep, noch voor verzet.^[1]

-----
(1)<Ingevoegd bij W 2015-06-02/09, art. 7, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

[HOOFDSTUK III.](#) - Verkiezingsprocedure.

[Afdeling I.](#) - Voor de stemverrichtingen.

[Onderafdeling 1.](#) - Algemeenheden.

[Art. 13.](#)§ 1. Indien gedurende de periode van de dag van de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt en de dag van de verkiezingen de meerderheid van de werknemers van de betrokken categorie arbeiders of bedienden bij een staking betrokken is of indien vijftientig procent van de betrokken categorie arbeiders of bedienden tijdelijk werkloos is, kunnen de kiesverrichtingen op verzoek van een representatieve organisatie die kandidaten ^[1] kan voordragen^[1] worden geschorst vanaf de dag van de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt bedoeld in artikel 14.

De werkgever en de representatieve werknemersorganisaties die kandidaten ^[1] kunnen voordragen^[1], kunnen nochtans beslissen deze verrichtingen voort te zetten. Bij ontstentenis van dergelijk akkoord stellen zij de datum vast waarop de kiesverrichtingen worden geschorst; ^[2] ...^[2].

Indien zij nalaten dit te doen, neemt de schorsing een aanvang op het ogenblik dat de voorwaarden, vastgesteld in het eerste lid, vervuld zijn. ^[3] ...^[3]

^[3] De werkgever en de representatieve werknemersorganisaties die kandidaten kunnen voordragen komen de datum overeen waarop de kiesverrichtingen worden hernomen. Bij ontstentenis van akkoord, neemt de schorsing een einde op de dag waarop de voorwaarden vastgesteld in het eerste lid, niet meer vervuld zijn.^[3]

§ 2. Indien de data van de verkiezingsprocedure samenvallen met een zondag of een gewone inactiviteitsdag in de onderneming, moet de verrichting ten laatste aan de vooravond van die zondag of die gewone inactiviteitsdag uitgevoerd zijn.

-----
(1)<W 2011-07-28/13, art. 8, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>

(2)<W 2015-06-02/09, art. 8, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

(3)<W 2023-06-05/02, art. 3, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Art. 14.](#) Door aanplakking van een bericht negentig dagen voor de dag van de verkiezingen in de verschillende secties en afdelingen van de onderneming, stelt de raad of het comité, of bij ontstentenis ervan de werkgever, de werknemers in kennis van :

1° de datum en de uurregeling van de verkiezingen; ingeval hieromtrent geen akkoord is bereikt in de raad of het comité, stelt ^[4] de sociaal inspecteur van de Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg^[4] deze datum en deze uurregeling vast;

2° het adres en de benaming van de technische bedrijfseenheid of -eenheden waarvoor raden of comités moeten worden opgericht;

3° het aantal mandaten per raad of comité en per categorie;

4° ^[3] de voorlopige kiezerslijsten of de plaatsen waar zij kunnen worden geraadpleegd. Deze lijsten hernemen, per categorie, de werknemers tewerkgesteld in de onderneming en de uitzendkrachten ter beschikking gesteld bij de gebruiker bedoeld in artikel 16, derde lid, die op de dag van de verkiezingen zullen voldoen aan de kiesvoorwaarden. Aan elke persoon van dezelfde categorie op deze lijst, wordt een nummer toegekend;^[3]

5° de lijst van de leden van het leidinggevend personeel met vermelding van de benaming en de inhoud van de functies, of de plaatsen waar zij kan worden geraadpleegd;

6° de lijst van de kaderleden of de plaatsen waar zij kan worden geraadpleegd, in de ondernemingen die ten minste honderd werknemers tewerkstellen in de zin van artikel 7; de werknemers die één van de kaderfuncties uitoefenen en die op de kieslijst van de jeugdige werknemers voorkomen, worden niet opgenomen in de lijst van de kaderleden; in deze lijst mogen slechts bedienden opgenomen worden die zo aangegeven zijn in de aangifte overgemaakt aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid;

7° de data die uit de verkiezingsprocedure voortvloeien;

8° de persoon of de dienst belast door de werkgever met het versturen of het ronddelen van de oproepingsbrieven voor de verkiezing;

^[3] 9° Desgevallend, de beslissing om over te gaan tot elektronisch stemmen.^[3]

^[1] Dit bericht moet de datum van de aanplakking vermelden.^[1] Voor de toepassing van de bepalingen van deze wet moet de datum vermeld op het bericht de datum zijn van de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt. Hij kan niet vroeger zijn dan de werkelijke datum van de aanplakking. ^[3] Dit bericht moet de volgende vermelding bevatten : "Om de afvaardiging die zal worden verkozen een werkelijk

vertegenwoordigend karakter te geven, hebben alle werknemers de plicht aan de stemming deel te nemen.".]³

De aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt, kan vervangen worden door het ter beschikking stellen van een elektronisch document, voor zover alle werknemers hiertoe toegang hebben tijdens hun normale werkuren.

[³ De inlichtingen bedoeld in het eerste lid worden meegedeeld in een document dat overeenstemt met het model dat als bijlage gaat bij deze wet. Bij ontstentenis van een raad of een comité wordt een afschrift van dit bericht overgemaakt aan de vakbondsafvaardiging. Deze inlichtingen worden op elektronische wijze meegedeeld via de webapplicatie waarin precies daartoe is voorzien op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Bij gebreke daaraan wordt een afschrift van het aangeplakte bericht onmiddellijk naar de zetel van de in artikel 4, 6°, a), bepaalde organisaties en de in artikel 4, 5°, bepaalde organisaties verzonden; in dat laatste geval enkel wanneer de ingezette procedure gericht is op de oprichting van een raad. De lijsten van het leidinggevend personeel en van de werknemers die een kaderfunctie uitoefenen, worden bij deze verzendingen gevoegd. [⁴ De kiezerslijsten worden enkel gevoegd bij ontstentenis van een raad, van een comité of bij ontstentenis van een vakbondsafvaardiging waarin alle organisaties als bedoeld in artikel 4, 6°, vertegenwoordigd zijn.]⁴]³

De werknemers kunnen bij hun vertegenwoordigers de documenten raadplegen met de verschillende berichten die de werkgever hen moet bezorgen en tijdens de verkiezingsprocedure in de onderneming moet aanplakken.

-
- (1)<W 2011-07-28/13, art. 9, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>
  - (2)<W 2015-06-02/09, art. 9, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>
  - (3)<W 2019-04-04/35, art. 6, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>
  - (4)<W 2023-06-05/02, art. 4, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

Art. 15. De datum van de verkiezingen moet vallen op de negentigste dag na de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt.

Indien in dit bericht een datum wordt vermeld voor de verkiezingen die niet de negentigste dag na de aanplakking valt, blijft het bericht geldig, maar moet de datum van de verkiezingen met de voorschriften van dit artikel en met de voorschriften van artikel 14 van deze wet in overeenstemming worden gebracht.

Onderafdeling 2. - Kiesvoorwaarden.

Art. 16. Aan de verkiezingen van de personeelsafgevaardigden in de raad of het comité wordt deelgenomen door alle werknemers van de onderneming, met inbegrip van de buitenlandse werknemers en staatlozen, die verbonden zijn door een arbeids- of een leerovereenkomst, met uitzondering van de werknemers die deel uitmaken van het leidinggevend personeel, die op de datum van de verkiezingen sedert ten minste drie maanden tewerkgesteld zijn in de juridische entiteit of in de technische bedrijfseenheid gevormd door meerdere juridische entiteiten; voor de toepassing van deze kiesvoorwaarde wordt bij overgang krachtens overeenkomst van een onderneming of bij verdeling ervan, rekening gehouden met de anciënniteit verworven vóór de overgang.

Voor de berekening van de anciënniteit wordt er rekening gehouden met de periodes gedurende welke de onderzoeker van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen of van het Fonds national de la recherche scientifique of van de geassocieerde Fondsen, zijn onderzoeksopdracht heeft uitgeoefend in de instelling, evenals met de periodes gedurende welke een werknemer voor een beroepsopleiding in de onderneming geplaatst is door de gemeenschapsinstellingen bevoegd voor de beroepsopleiding.

[² De oorzaken van schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst zijn zonder invloed op de anciënniteitsvoorwaarden.

Aan de verkiezingen van de personeelsafgevaardigden in de raad of het comité bij de gebruiker wordt tevens deelgenomen door de uitzendkrachten die gedurende drie kalendermaanden voorafgaand aan de kalendermaand waarin de aanplakking geschiedt van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt, 32 daadwerkelijke werkdagen hebben gepresteerd in de juridische entiteit van de gebruiker of in de technische bedrijfseenheid van de gebruiker gevormd door meerdere juridische entiteiten.

Met betrekking tot de uitzendkrachten die voldoen aan de voorwaarde voorzien in het vorige lid, worden aan de gebruiker, op zijn vraag, volgende gegevens overgemaakt door het uitzendbureau:

1° binnen de vijf kalenderdagen volgend op het einde van de periode van drie maanden bedoeld in het vorige lid: de naam, de voornamen, de geboortedatum, het statuut, de datum van eerste terbeschikkingstelling bij de gebruiker, het aantal daadwerkelijk gepresteerde werkdagen in de zin van het voorgaande lid, het postadres, de plaats waar zij werken in deze onderneming, alsook de taal teneinde de gebruiker in staat te stellen de regels inzake het taalgebruik in de sociale betrekkingen na te leven;

2° enkel in geval er een akkoord is inzake elektronisch stemmen als bedoeld in artikel 74 en voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor het proces van authenticatie van de kiezer in dit kader, binnen de vijf kalenderdagen volgend op de dag van de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt: het e-mailadres en het rijksregisternummer;

3° enkel in geval er alternatieve wijzen van oproeping van de kiezer worden aangewend als bedoeld in artikel 47, binnen de vijf kalenderdagen volgend op de dag van de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt: het e-mailadres, voor zover de gebruiker geen e-mailadres ter beschikking van de uitzendkracht heeft gesteld.

De persoonsgegevens van de uitzendkrachten bedoeld in het vorige lid worden bewaard gedurende de termijn als bedoeld in artikel 45, laatste lid.

De uitzendkrachten worden gelijkgesteld met werknemers van de onderneming voor de toepassing van de

artikelen 18, 30, 31bis, 37, eerste lid, 39, 41, 78bis, en voor de toepassing van de bepalingen in verband met de stemverrichtingen als bepaald in Hoofdstuk III, Afdeling II.]²

-----
(1)<W 2019-04-04/35, art. 7, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

(2)<W 2023-06-05/02, art. 5, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Art. 17.](#) Bij ontstentenis van een schriftelijk bewijs kan het bewijs van de in artikel 16 gestelde kiesvoorwaarden met alle rechtsmiddelen worden geleverd.

[Onderafdeling 3.](#) - Opstelling van de kiezerslijsten.

[Art. 18.](#) De kiezers worden op afzonderlijke lijsten ingeschreven naargelang zij in functie van de aangifte overgemaakt aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid als arbeider of als bediende moeten worden beschouwd. Indien de onderneming ten minste vijftien kaderleden tewerkstelt, worden, voor de verkiezing van de raad, de bedienden en de kaderleden op afzonderlijke kiezerslijsten ingeschreven.

Indien de onderneming ten minste 25 werknemers telt die op de dag van de verkiezingen als jeugdige werknemers beschouwd worden, worden deze jeugdige werknemers eveneens op een afzonderlijke kiezerslijst ingeschreven.

[Art. 19.](#) De hoedanigheid van kiezer wordt vastgesteld door de inschrijving op de kiezerslijsten.

[Art. 20.](#) De kiezerslijsten worden in alfabetische volgorde van de namen van de kiezers opgemaakt door de raad of het comité of, wanneer nog geen raad of comité is opgericht, door de werkgever.

Zij vermelden de naam, voornamen, en geboortedatum van iedere kiezer, de datum van zijn indiensttreding in de onderneming alsook de plaats waar hij in de onderneming werkt.

[¹ Voor de uitzendkrachten bedoeld in artikel 16, vierde lid, vermelden zij eveneens de hoedanigheid van uitzendkracht.]¹

-----
(1)<W 2023-06-05/02, art. 6, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Art. 21.](#)[¹ Op de datum van de aanplakking van het bericht dat de dag van de verkiezingen aankondigt, worden de voorlopig opgemaakte kiezerslijsten ter beschikking van de werknemers gesteld op een voor hen toegankelijke plaats in de onderneming. Dit kan door het ter beschikking stellen van een elektronisch document, voor zover alle werknemers hiertoe toegang hebben tijdens hun normale werkuren.]¹

-----
(1)<W 2019-04-04/35, art. 8, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

[Art. 22.](#) Elke klacht waartoe de voorlopige kiezerslijsten aanleiding kunnen geven, moet overeenkomstig de bepalingen van artikel 30 worden ingediend.

[Onderafdeling 4.](#) - Samenstelling van de raad of van het comité.

[Art. 23.](#) De personeelsafvaardiging in de raad en in het comité is samengesteld uit :

4 gewone leden voor een onderneming met minder dan 101 werknemers;

6 gewone leden voor een onderneming met 101 tot 500 werknemers;

8 gewone leden voor een onderneming met 501 tot 1 000 werknemers;

10 gewone leden voor een onderneming met 1 001 tot 2 000 werknemers;

12 gewone leden voor een onderneming met 2 001 tot 3 000 werknemers;

14 gewone leden voor een onderneming van 3 001 tot 4 000 werknemers;

16 gewone leden voor een onderneming met 4 001 tot 5 000 werknemers;

18 gewone leden voor een onderneming met 5 001 tot 6 000 werknemers;

20 gewone leden voor een onderneming met 6 001 tot 8 000 werknemers;

22 gewone leden voor een onderneming met meer dan 8 000 werknemers,

op de datum van aanplakking van het bericht waarbij de datum der verkiezingen wordt aangekondigd.

In de ondernemingen van de sector van de mijnen, de graverijen en de ondergrondse groeven, is de personeelsafvaardiging in het comité samengesteld uit 2 gewone leden voor een onderneming met minder dan 50 werknemers.

De leden van het leidinggevend personeel moeten bij het aantal werknemers worden gevoegd om het aantal gewone leden van de personeelsafvaardiging vast te stellen.

[¹ In de ondernemingen die ten minste vijftien kaderleden tewerkstellen, wordt een aparte vertegenwoordiging van kaderleden voorzien.]¹ De personeelsafvaardiging van de raad wordt in geval van een afzonderlijke vertegenwoordiging van kaderleden in de raad, met één eenheid verhoogd indien de onderneming minder dan honderd kaderleden tewerkstelt en met twee eenheden indien de onderneming honderd kaderleden of meer tewerkstelt. De leden van het leidinggevend personeel worden gevoegd bij het aantal kaderleden.

De afvaardiging bestaat bovendien uit plaatsvervangende leden waarvan het aantal gelijk is aan dat van de gewone leden.

Het bij dit artikel bedoelde aantal leden van de personeelsafvaardiging kan evenwel worden verhoogd na een

eenparig akkoord gesloten tussen de werkgever en de representatieve werknemersorganisaties met dien verstande dat er niet meer dan vijftientig mogen zijn.

Het akkoord moet uiterlijk worden bereikt de dag van de aanplakking van het bericht waarbij de datum der verkiezingen wordt aangekondigd. Dit akkoord moet de aanvullende mandaten onder de verschillende categorieën van werknemers verdelen.

-----
(1)<W 2019-04-04/35, art. 9, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

Art. 24. § 1. Indien de onderneming minder dan vijftientig jeugdige werknemers telt, wordt het aantal mandaten die aan de personeelsafvaardiging worden toegekend, verdeeld in verhouding tot de bezetting van de categorie arbeiders, van de categorie bedienden en in voorkomend geval van de categorie kaderleden. Het wordt berekend op de wijze vastgesteld in de tweede en derde paragraaf.

§ 2. Voor de verdeling van de mandaten die worden toegekend aan de personeelsafvaardiging in een comité of in een raad zonder een afzonderlijke vertegenwoordiging voor kaderleden, wordt het resultaat van de vermenigvuldiging van het aantal werknemers van elke categorie met het totaal aantal leden van de personeelsafvaardiging gedeeld door het aantal werknemers die in de onderneming zijn tewerkgesteld.

Zo het totaal der aldus bekomen twee quotiënten, zonder rekening te houden met de decimalen, een eenheid minder bedraagt dan het totaal aantal leden van de personeelsafvaardiging, wordt het overblijvende mandaat toegekend aan die van beide categorieën welke het kleinste aantal werknemers telt, zo deze nog niet vertegenwoordigd is. Deze regel is niet van toepassing op de in artikel 23, lid 2, bedoelde ondernemingen.

In de andere gevallen wordt het overblijvende mandaat toegekend aan de categorie die de hoogste decimaal heeft verkregen of aan die welke het hoogste aantal werknemers telt, zo beide quotiënten dezelfde decimaal hebben.

§ 3. Voor de verdeling van de mandaten die worden toegekend aan de personeelsafvaardiging in een raad met een afzonderlijke vertegenwoordiging voor kaderleden wordt het resultaat van de vermenigvuldiging van het aantal werknemers van elk van deze categorieën met het totaal aantal leden van de personeelsafvaardiging gedeeld door het totaal aantal werknemers die in de onderneming zijn tewerkgesteld.

De mandaten worden verdeeld onder de verschillende personeelscategorieën in functie van de quotiënten verkregen in toepassing van het eerste lid zonder rekening te houden met de decimalen. Indien een categorie evenwel nog niet vertegenwoordigd is, wordt haar één van de overblijvende mandaten toegekend, en indien twee categorieën nog niet vertegenwoordigd zijn, wordt aan elk van hen één van de overblijvende mandaten toegekend of, indien er slechts één mandaat overblijft, wordt hen dit toegekend, vermeerderd met een mandaat dat onttrokken werd aan de categorie die het meest vertegenwoordigd is.

In de andere gevallen worden het of de overblijvende mandaten toegekend achtereenvolgens aan de categorieën die de hoogste decimalen hebben verkregen. Bij gelijkheid van decimalen worden zij achtereenvolgens toegekend aan de categorieën die de hoogste tweede decimalen hebben verkregen.

Bij gelijkheid van de eerste twee decimalen worden zij achtereenvolgens toegekend aan de categorieën die het hoogste aantal werknemers tellen.

Art. 25. Indien de onderneming ten minste 25 jeugdige werknemers tewerkstelt, worden deze jeugdige werknemers vertegenwoordigd :

1° in de ondernemingen die minder dan 101 werknemers tewerkstellen, door één vertegenwoordiger indien de onderneming 25 tot 50 jeugdige werknemers tewerkstelt en door twee vertegenwoordigers indien de onderneming meer dan 50 jeugdige werknemers tewerkstelt;

2° in de ondernemingen die 101 tot 500 werknemers tewerkstellen, door één vertegenwoordiger indien de onderneming 25 tot 100 jeugdige werknemers tewerkstelt en door twee vertegenwoordigers indien de onderneming meer dan 100 jeugdige werknemers tewerkstelt;

3° in de ondernemingen die meer dan 500 werknemers tewerkstellen, door één vertegenwoordiger indien de onderneming 25 tot 150 jeugdige werknemers tewerkstelt, door twee vertegenwoordigers indien de onderneming 151 tot 300 jeugdige werknemers tewerkstelt en door drie vertegenwoordigers indien de onderneming meer dan 300 jeugdige werknemers tewerkstelt.

Art. 26. § 1. Het aantal mandaten toegekend aan de personeelsafgevaardigden van 25 jaar en ouder, wordt verdeeld in verhouding tot de bezetting van de categorie arbeiders, van de categorie bedienden en, in voorkomend geval, van de categorie kaderleden van 25 jaar en ouder. Het wordt berekend op de wijze vastgesteld in de tweede en derde paragrafen.

§ 2. Voor de verdeling van de mandaten die worden toegekend aan de personeelsafvaardiging in een comité of in een raad zonder afzonderlijke vertegenwoordiging voor kaderleden wordt het resultaat van de vermenigvuldiging van het aantal werknemers van elke categorie met het totaal aantal leden van de personeelsafvaardiging, verminderd met de zetel(s) die aan de vertegenwoordigers van voornoemde jeugdige werknemers wordt (worden) toegewezen, gedeeld door het totaal aantal werknemers van 25 jaar en ouder die de onderneming telt.

Indien het totaal der aldus bekomen twee quotiënten zonder rekening te houden met de decimalen, een eenheid minder bedraagt dan het totaal aantal leden van de personeelsafvaardiging, verminderd met de zetel(s) die aan de jeugdige werknemers wordt (worden) toegewezen, wordt het overblijvende mandaat toegekend aan die van beide categorieën welke het kleinste aantal werknemers telt, zo deze nog niet vertegenwoordigd is.

In de andere gevallen wordt het overblijvende mandaat toegekend aan de categorie die de hoogste decimaal heeft verkregen of aan die welke het hoogste aantal werknemers telt, indien beide quotiënten dezelfde decimaal

hebben.

§ 3. Voor de verdeling van de mandaten die worden toegekend aan de personeelsafvaardiging in een raad met een afzonderlijke vertegenwoordiging voor kaderleden, wordt het resultaat van de vermenigvuldiging van het aantal werknemers van elke categorie met het totaal aantal leden van de personeelsafvaardiging, verminderd met de zetel(s) die aan de vertegenwoordigers van voornoemde jeugdige werknemers wordt (worden) toegewezen, gedeeld door het totaal aantal werknemers van 25 jaar en ouder die de onderneming telt.

De mandaten worden verdeeld onder de verschillende personeelscategorieën in functie van de quotiënten verkregen in toepassing van het eerste lid zonder rekening te houden met de decimalen. Indien een categorie evenwel nog niet vertegenwoordigd is, wordt haar één van de overblijvende mandaten toegekend en indien twee categorieën nog niet vertegenwoordigd zijn, wordt aan elk van hen één van de overblijvende mandaten toegekend of, indien er slechts één mandaat overblijft, wordt hen dit toegekend, vermeerderd met een mandaat dat onttrokken werd aan de categorie die het meest vertegenwoordigd is.

In de andere gevallen worden het of de overblijvende mandaten toegekend achtereenvolgens aan de categorieën die de hoogste decimalen hebben verkregen. Bij gelijkheid van decimalen worden zij achtereenvolgens toegekend aan de categorieën die de hoogste tweede decimalen hebben verkregen. Bij gelijkheid van de eerste twee decimalen worden zij achtereenvolgens toegekend aan de categorieën die het hoogste aantal werknemers tellen.

[Art. 27.](#) De mandaten van plaatsvervangende afgevaardigden worden overeenkomstig de artikelen 24 tot 26 verdeeld.

[Art. 28.](#) Bij de verdeling van de mandaten van de personeelsafgevaardigden moet rekening worden gehouden met het aantal personeelsleden van de verschillende categorieën in dienst in de onderneming op de dag van de aanplakking van het bericht waarbij de datum der verkiezingen wordt aangekondigd. Het leidinggevend personeel is begrepen in de categorie van kaderleden.

[Art. 29.](#)^[1] De representatieve werknemersorganisaties, de representatieve organisaties van kaderleden en de kaderleden moeten er in de mate van het mogelijke voor zorgen dat werknemers van de verschillende secties van de onderneming op hun kandidatenlijst(en) vertegenwoordigd zijn en moeten erover waken dat de werknemers en de werkneemsters op hun kandidatenlijst(en) vertegenwoordigd zijn in verhouding tot hun respectievelijk belang in elke categorie van werknemers waarvoor kandidatenlijsten neergelegd worden.

De verhouding tussen, respectievelijk mannelijke en vrouwelijke voorgestelde kandidaten en vrouwelijke en mannelijke verkozen leden, maakt na elke sociale verkiezing het voorwerp uit van een statistische analyse door de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, per activiteitsector en in verhouding tot het respectievelijk belang van de mannelijke en vrouwelijke werknemers tewerkgesteld in de onderneming. De verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke werkgeversafgevaardigden, maakt eveneens het voorwerp uit van een statistische analyse door de FOD.

Deze door de FOD opgemaakte genderanalyse wordt na het einde van de sociale verkiezingen overgemaakt aan het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, dat aanbevelingen kan doen in het kader van zijn missies. Vervolgens worden deze analyse, en desgevallend de aanbevelingen van voornoemd Instituut, voorgelegd aan de Nationale Arbeidsraad met het oog op een advies over mogelijke bijkomende maatregelen om een evenwichtige verhouding tussen vrouwelijke en mannelijke kandidaten, verkozenen en werkgeversafgevaardigden te bewerkstelligen. De minister bevoegd voor Werk legt de genderanalyse en het advies van de Nationale Arbeidsraad aan de regering voor met het oog op een eventuele herziening van onderhavig artikel.]¹

-----
(1)<W 2023-06-05/02, art. 7, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Onderafdeling 5 Aan de onderafdelingen 3 en 4 gemeenschappelijke](#) bepalingen.

[Art. 30.](#) Binnen zeven dagen na de aanplakking van het bericht waarbij de datum van de verkiezingen wordt aangekondigd, kunnen de werknemers, alsmede hun representatieve organisaties bij de raad of het comité, of bij ontstentenis ervan, bij de werkgever bezwaar indienen tegen :

1° de kiezerslijsten, vanwege het niet inschrijven of de onbehoorlijke inschrijving van kiezers of vanwege onjuistheden aangaande de vermeldingen bepaald in artikel 20;

2° de vaststelling van het aantal mandaten per orgaan en per categorie;

3° de lijst van het leidinggevend personeel, in de mate dat op deze lijst die overeenkomstig de bepalingen van artikel 14 ter kennis van de werknemers is gebracht, een persoon voorkomt die geen leidinggevende functie vervult zoals die door de bepalingen van deze wet is vastgesteld;

4° de lijst van de kaderleden.

In het kader van de verkiezingsprocedure die de verkiezing van een raad voorafgaat, kan eveneens een bezwaar worden ingediend door de representatieve organisaties van kaderleden.

[Art. 31.](#)^[1] De raad of het comité, of bij ontstentenis ervan, de werkgever, spreekt zich binnen zeven dagen na het verstrijken van de termijn voor het indienen van een bezwaar uit over de ingediende klachten over de punten die in artikel 30 vermeld zijn. In geval van wijziging laat de raad of het comité, of bij ontstentenis ervan, de werkgever op de dag van zijn beslissing een bericht van rechtzetting aanplakken. De aanplakking kan worden vervangen door het ter beschikking stellen van een elektronisch document, voor zover alle werknemers hiertoe

toegang hebben tijdens hun normale werkuren.

Een afschrift van dit bericht wordt eveneens meegedeeld aan de representatieve werknemersorganisaties en de organisaties van kaderleden indien een raad moet worden opgericht. Deze mededeling wordt op elektronische wijze overgemaakt via de webapplicatie waarin precies daartoe is voorzien op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, of wordt onmiddellijk naar de zetel van deze organisaties verzonden. De verbeterde kiezerslijsten worden enkel meegedeeld bij ontstentenis van een raad, een comité of een vakbondsafvaardiging waarin alle organisaties als bedoeld in artikel 4, 6°, vertegenwoordigd zijn. Het bericht van rechtzetting moet de volgende vermelding bevatten: "Om de afvaardiging die zal worden verkozen een werkelijk vertegenwoordigend karakter te geven, hebben alle werknemers de plicht aan de stemming deel te nemen."¹

-----
(1)<W 2019-04-04/35, art. 11, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

[Art. 31bis](#).¹ Binnen zeven dagen die volgen op het verstrijken van de termijn als bedoeld in artikel 31 binnen dewelke het orgaan zich dient uit te spreken over de klachten, kunnen de betrokken werknemers, alsook de betrokken representatieve werknemersorganisaties, tegen deze beslissing of bij afwezigheid van een beslissing een beroep instellen bij de arbeidsrechtbank.

De betrokken representatieve organisaties van kaderleden hebben hetzelfde recht indien in de onderneming een raad moet worden opgericht.

De arbeidsrechtbank waarbij het beroep is ingesteld, doet uitspraak binnen zeven dagen die volgen op de ontvangst van het beroep. Deze uitspraak is niet vatbaar voor hoger beroep, noch voor verzet.

[² Indien er ingevolge de beslissing van de rechtbank wijzigingen vereist zijn in het bericht bedoeld bij artikel 14, wordt de aanplakking rechtgezet. Deze rechtgezette aanplakking kan worden vervangen door het ter beschikking stellen van een elektronisch document, voor zover alle werknemers hiertoe toegang hebben tijdens hun normale werkuren. Een afschrift van dit rechtgezette bericht wordt op elektronische wijze meegedeeld via de webapplicatie waarin precies daartoe is voorzien op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, of wordt onmiddellijk naar de zetel van de in artikel 4, 6°, a), bepaalde organisaties en de in artikel 4, 5°, bepaalde organisaties verzonden, in dat laatste geval enkel wanneer de ingezette procedure gericht is op de oprichting van een raad. De verbeterde kiezerslijsten worden enkel gevoegd bij ontstentenis van een raad, een comité of een vakbondsafvaardiging waarin alle organisaties als bedoeld in artikel 4, 6°, vertegenwoordigd zijn.]²¹

-----
(1)<Ingevoegd bij W 2015-06-02/09, art. 11, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

(2)<W 2019-04-04/35, art. 12, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

[Art. 32](#). De kiezerslijsten, de lijst van het leidinggevend personeel, de lijst van het kaderpersoneel en de definitieve vaststelling van het aantal mandaten per orgaan en per categorie worden uiterlijk definitief afgesloten :
1° bij het verstrijken van de termijn voor het indienen van een bezwaar indien geen enkel bezwaar werd ingediend;

2° bij het verstrijken van de termijn om beroep in te stellen, als geregeld door artikel [² 31bis]² [¹ ...]¹, tegen de beslissing of bij afwezigheid van beslissing van de raad of het comité, indien een klacht werd ingediend maar geen beroep werd ingesteld tegen de beslissing of bij afwezigheid van beslissing van de raad of het comité.

3° op het ogenblik waarop het arbeidsgerecht uitspraak doet over een beroep, als geregeld door artikel [² 31bis]² [¹ ...]¹, tegen de beslissing of bij afwezigheid van beslissing van de raad of het comité.

-----
(1)<W 2011-07-28/13, art. 7, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>

(2)<W 2015-06-02/09, art. 12, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

[Onderafdeling 6](#). - Voordracht van de kandidaten en opstelling van de stembiljetten.

[Art. 33](#).¹ § 1. Tot uiterlijk vijfendertig dagen na de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt, kunnen de representatieve werknemersorganisaties bedoeld in artikel 4, 6°, a), of hun volmachthebbers bij de werkgever kandidatenlijsten indienen.

In de ondernemingen die ten minste vijftien kaderleden tewerkstellen, kunnen kandidatenlijsten tot verkiezing van de personeelsafgevaardigden die in de raad de kaderleden vertegenwoordigen eveneens worden ingediend door :

1° de representatieve organisaties van kaderleden;

2° ten minste 10 pct. van het aantal kaderleden van de onderneming, met dien verstande dat het aantal ondertekenaars ter ondersteuning van deze lijst niet kleiner mag zijn dan vijf indien het aantal kaderleden minder bedraagt dan vijftig, en dan tien indien het aantal kaderleden minder bedraagt dan honderd; een kaderlid kan slechts één lijst ondersteunen.

§ 2. De indiening van de kandidatenlijsten kan gebeuren door verzending of overhandiging van papieren lijsten. De datum van de voordracht wordt dan bepaald door de datum van de verzending per post van de kandidatenlijsten of de datum van de onmiddellijke overhandiging van de lijsten aan de werkgever. De papieren kandidatenlijsten moeten conform het model zijn dat als bijlage gaat bij deze wet.

Met uitzondering van de bij § 1, tweede lid, 2°, bedoelde kandidatenlijsten, kan de indiening van de kandidatenlijsten eveneens gebeuren [² op elektronische wijze via]² de webapplicatie die precies daartoe is

voorzien op de website van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. In dat geval dient er verplicht gebruik te worden gemaakt van het model en het formaat dat als bijlage gaat bij deze wet. De datum van de voordracht wordt bepaald door de datum die op de webapplicatie aan de kandidatenlijst wordt toegekend.

Wanneer de representatieve werknemersorganisatie of de representatieve organisatie van kaderleden een bepaalde wijze van voordracht van kandidaten in een bepaalde onderneming heeft gekozen, is zij ertoe gehouden deze wijze aan te houden voor alle verdere handelingen die betrekking hebben op de voordracht van kandidaten, met inbegrip van de aanpassing van de lijst of de vervanging van één of meer voorgedragen kandidaten zoals bedoeld in de artikelen 37, 38 en 40. Deze aanpassingen van de lijst of vervanging van de kandidaten dienen te worden meegedeeld op een document overeenkomstig het model dat als bijlage gaat bij deze wet.

[² Elke kandidatenlijst die op elektronische wijze wordt ingediend via de webapplicatie van de genoemde FOD, wordt vermoed te zijn ingediend door de betrokken representatieve organisatie van werknemers of kaderleden.]²

[² Indien wegens technische redenen de webapplicatie niet toelaat om kandidatenlijsten of aanpassingen eraan of vervangingen op elektronische wijze in te dienen binnen de wettelijk bepaalde termijn, zal een bijkomende termijn ten belope van de duurtijd van de niet-toegankelijkheid van de webapplicatie worden toegekend teneinde de elektronische indiening mogelijk te maken. In een dergelijk geval zullen de verlengingstermijn en de toepassingsmodaliteiten worden bekendgemaakt door middel van een bericht op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.]²

§ 3. Op de lijsten mogen niet meer kandidaten voorkomen dan er gewone en plaatsvervangende mandaten toegekend kunnen worden. De kandidaten-arbeiders, kandidaten-bedienden, kandidaten-jeugdige werknemers en kandidaten-kaderleden moeten onderscheidenlijk behoren tot de categorie waarvoor zij ter verkiezing worden voorgedragen en moeten behoren tot de technische bedrijfseenheid waar hun kandidatuur wordt voorgedragen. Het behoren tot een categorie van werknemers wordt vastgesteld op basis van de kiezerslijst waarop de werknemer is ingeschreven.

Eenzelfde kandidaat mag niet op meer dan één kandidatenlijst worden voorgedragen.

§ 4. De volmachthebbers die de kandidatenlijsten hebben ingediend in uitvoering van § 1 kunnen ook voor de kiesverrichtingen, zoals bepaald bij deze wet, gemandateerd worden, om te handelen in naam van de organisatie in wier naam ze een lijst hebben ingediend.]¹

-----
(1)<W 2015-06-02/09, art. 13, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>
(2)<W 2019-04-04/35, art. 13, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

Art. 34. De representatieve werknemersorganisaties bedoeld in artikel 4, 6°, a), en de representatieve organisaties van kaderleden richten tot de federale minister die de werkgelegenheid onder zijn bevoegdheden heeft, een aanvraag om een volgnummer voor de kandidatenlijsten die zij voordragen, te bekomen.

De aanvraag moet door drie afgevaardigden van elke organisatie aan de minister worden gericht.

De minister stelt bij een eerste loting de volgnummers vast die worden toegekend aan de representatieve werknemersorganisaties die kandidaten voor de verkiezingen van de personeelsafgevaardigden voor de raden en de comités mogen voordragen. Bij een volgende loting stelt hij de nummers vast die worden toegekend aan de organisaties die kandidaten voor de verkiezingen van de personeelsafgevaardigden voor slechts één van deze organen mogen voordragen.

Aan de lijsten van de kandidaten-arbeiders, kandidaten-bedienden, kandidaten-kaderleden en kandidaten-jeugdige werknemers die door dezelfde organisatie worden voorgedragen, wordt hetzelfde nummer toegekend.

Art. 35. De kaderleden, die overeenkomstig de bepalingen van artikel 33, § 1, tweede lid, individueel een lijst indienen, moeten bij de indiening van hun lijst de toekenning van een niet door de federale minister die de werkgelegenheid onder zijn bevoegdheden heeft, toegekend nummer aan de werkgever aanvragen.

Indien verscheidene organisaties de werkgever hierom verzoeken, kent hij of zijn afgevaardigde aan de lijsten die door deze kaderleden worden voorgedragen bij loting nummers toe na het verstrijken van de in artikel 33 vastgestelde termijn en vóór de in artikel 36 voorgeschreven aanplakking. Een vertegenwoordiger van de kaderleden die een lijst hebben ingediend moet worden uitgenodigd om de trekking bij te wonen.

Art. 36. Binnen vijf dagen na het verstrijken van de in artikel 33 gestelde termijn, laat de werkgever of zijn afgevaardigde een bericht aanplakken met vermelding van de namen van de kandidaten-arbeiders, kandidaten-bedienden, kandidaten-jeugdige werknemers en de namen van de kandidaten-kaderleden, zoals zij voorkomen op de lijsten neergelegd overeenkomstig artikel 33; de lijsten en de namen van de kandidaten worden voorgedragen in de bij artikel 40, eerste lid bedoelde volgorde.

Dit bericht wordt aangeplakt op dezelfde plaatsen als het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt. Een vertegenwoordiger van elke organisatie of van de kaderleden die een lijst hebben ingediend, mag de aanplakking bijwonen. [¹ De aanplakking kan vervangen worden door het ter beschikking stellen van een

elektronisch document, voor zover alle werknemers hiertoe toegang hebben tijdens hun normale werkuren.]¹ [² Dit bericht moet de volgende vermelding bevatten : "Om de afvaardiging die zal worden verkozen een werkelijk vertegenwoordigend karakter te geven, hebben alle werknemers de plicht aan de stemming deel te nemen.".]²

-----
(1)<W 2011-07-28/13, art. 10, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>
(2)<W 2019-04-04/35, art. 14, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

Art. 37. Binnen zeven dagen na het verstrijken van de termijn voorgeschreven voor de aanplakking van het bericht bedoeld in artikel 36, kunnen de werknemers die op de kiezerslijsten voorkomen, alsmede de betrokken representatieve werknemersorganisaties en de betrokken representatieve organisaties van kaderleden bij de werkgever elke klacht indienen die zij in verband met de voordracht van de kandidaten nuttig achten.

De werknemers die hun kandidatuur of één of meerdere kandidaturen in strijd met de voorschriften van artikel 33, § 1, laatste lid, wensen in te trekken brengen dit ter kennis van de werkgever binnen dezelfde termijn.

[2] [3] Op de dag volgend op het einde van de termijn bedoeld in het eerste lid, legt de werkgever de klacht of de intrekking van de kandidatuur voor aan de organisatie die kandidaten heeft voorgedragen of aan de kaderleden die een lijst hebben voorgedragen. [3] Deze voorlegging gebeurt naar keuze van de werkgever, hetzij per post, hetzij op elektronische wijze via de webapplicatie waarin precies daartoe is voorzien op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Enkel indien de werkgever ervoor kiest de klacht of de intrekking per post aan de betrokken organisatie over te maken, dient hij deze, desgevallend, eveneens per post over te maken aan zijn volmachthebber, voor zover deze een postadres heeft meegedeeld. In geval van klacht beschikken de betrokken organisaties of kaderleden over een termijn van zes dagen om de lijst met voorgedragen kandidaten te wijzigen wanneer zij dat nodig achten. De datum van deze wijziging wordt bepaald door de datum van de verzending per post of de datum die op de webapplicatie wordt toegekend. Deze wijziging dient te worden meegedeeld op een document overeenkomstig het model dat als bijlage gaat bij deze wet. De kandidaten die het onderwerp zijn van een klacht omdat ze niet aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden voldoen, mogen niet vervangen worden wanneer ze geen deel uitmaakten van het personeel van de onderneming op de 30ste dag voorafgaand aan de dag van de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt. [2]

Uiterlijk de tweede dag na die termijn van zes dagen, laat de werkgever de kandidatenlijsten aanplakken [2] op dezelfde plaatsen als het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt [2], die al dan niet werden gewijzigd door de [3] ... [3] kandidaten overeenkomstig artikel 40, door de representatieve werknemersorganisaties, de representatieve organisaties van kaderleden of de kaderleden die ze hebben voorgedragen en door de werknemers die hun kandidatuur intrekken. [1] De aanplakking kan vervangen worden door het ter beschikking stellen van een elektronisch document, voor zover alle werknemers hiertoe toegang hebben tijdens hun normale werkuren. [1]

De lijsten en de namen van de kandidaten worden voorgedragen in de bij artikel 40, eerste lid, bedoelde volgorde.

[2] ... [2]

-----
(1) <W 2015-06-02/09, art. 14, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

(2) <W 2019-04-04/35, art. 15, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

(3) <W 2023-06-05/02, art. 8, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

Art. 38. [1] Tot de veertiende dag vóór de verkiezingen kunnen de representatieve werknemersorganisaties, de representatieve organisaties van kaderleden of de kaderleden die een lijst hebben voorgedragen, na raadpleging van de werkgever :

1° een kandidaat die voorkomt op de overeenkomstig artikel 37, vierde lid, aangeplakte lijsten, vervangen in de volgende gevallen :

- a) bij het overlijden van een kandidaat;
- b) bij het ontslag gegeven door een kandidaat uit zijn betrekking in de onderneming;
- c) wanneer een kandidaat ontslag neemt uit de representatieve werknemersorganisatie of de representatieve organisatie van kaderleden die hem heeft voorgedragen;
- d) bij de wijziging van categorie van een kandidaat.

2° een kandidaat vervangen die van de lijst werd geschrapt overeenkomstig artikel 37, vierde lid, ingevolge de intrekking van zijn kandidatuur binnen de voorgeschreven termijn. [1]

[1] Deze vervanging dient te worden meegedeeld op een document overeenkomstig het model dat als bijlage gaat bij deze wet. [1] [2] Deze vervanging wordt voorgelegd aan de werkgever via de post of op elektronische wijze via de webapplicatie waarin precies daartoe is voorzien op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. De datum van de vervanging wordt bepaald door de datum van de verzending per post of de datum die op de webapplicatie wordt toegekend. [2]

De nieuwe kandidaat zal op de lijst voorkomen, naargelang de keuze van de organisatie die zijn kandidatuur heeft voorgedragen, ofwel op dezelfde plaats als de kandidaat die hij vervangt, ofwel als laatste kandidaat aan het einde van de lijst.

[2] Uiterlijk op de dertiende dag die de dag van de verkiezingen voorafgaat, worden de al dan niet gewijzigde kandidatenlijsten door de werkgever in definitieve vorm aangeplakt, op dezelfde plaatsen als het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt. Deze aanplakking kan worden vervangen door het ter beschikking stellen van een elektronisch document, voor zover alle werknemers hiertoe toegang hebben tijdens hun normale werkuren.

In afwijking op de termijn bedoeld in het voorgaande lid en in afwijking van het principe bedoeld in artikel 13, § 2, kan de aanplakking van deze definitieve lijsten plaatsvinden op de eerste gewone activiteitsdag in de onderneming die volgt op de dag van de ontvangst ervan, in geval de vervanging werd voorgelegd op een zondag of een gewone inactiviteitsdag in de onderneming die samenvalt met de veertiende dag die de dag van de verkiezingen voorafgaat. [2]

-----
(1)<W 2015-06-02/09, art. 15, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>
(2)<W 2019-04-04/35, art. 16, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

[Art. 39.](#)^[1] § 1. Binnen de vijf dagen die volgen op het verstrijken van de termijn vastgesteld voor de aanplakking van het in artikel 37, vierde lid bedoelde bericht, kunnen de betrokken werknemers, de betrokken representatieve werknemersorganisaties, de betrokken representatieve organisaties van kaderleden, bij de arbeidsrechtbank een beroep instellen tegen de voordracht van de kandidaten die tot de in het eerste lid van artikel 37 bedoelde klacht aanleiding heeft gegeven.

§ 2. De werkgever kan eenzelfde beroep instellen tegen de voordracht van kandidaten, wanneer de kandidaturen of de kandidatenlijsten niet in overeenstemming zijn met de bepalingen van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, en van deze wet, zelfs indien geen enkele klacht werd ingediend.

In het geval er geen klacht werd ingediend, moet het beroep van de werkgever ingesteld worden binnen vijf dagen na de termijn vastgesteld in artikel 37, eerste lid, voor de indiening van klachten.

§ 3. De arbeidsrechtbank doet uitspraak binnen veertien dagen die volgen op de dag van ontvangst van het beroep. Deze uitspraak is niet vatbaar voor hoger beroep, noch voor verzet.

De kandidaten van wie de rechtbank oordeelt dat ze niet aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden voldoen, mogen niet vervangen worden wanneer ze geen deel uitmaakten van het personeel van de onderneming op de dertigste dag voorafgaand aan de dag van de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt.

Binnen dertien dagen die de dag van de verkiezingen voorafgaan, mogen de kandidatenlijsten niet meer worden gewijzigd.^[1]

-----
(1)<W 2015-06-02/09, art. 16, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

[Art. 40.](#)^[2] De lijsten moeten overeenkomstig de bij de loting bepaalde volgorde worden gerangschikt. De namen van de kandidaten worden er ingeschreven in de volgorde van hun voordracht, gevolgd door de letter M, V of X. De voornaam van de kandidaten kan worden gevolgd door hun gebruikelijke voornaam.^[2]

De gehuwde vrouwen en de weduwen komen op de kandidatenlijsten voor met hun meisjesnaam eventueel voorafgegaan door de naam van hun echtgenoot of van hun overleden echtgenoot. Zij kunnen elke wijziging dienaangaande aan de werkgever medelen uiterlijk bij het verstrijken van de in artikel 37, tweede lid, vastgestelde termijn.

De kandidaten kunnen vragen om hun voornaam te laten volgen door hun gebruikelijke voornaam. Zij kunnen elke wijziging dienaangaande aan de werkgever medelen uiterlijk bij het verstrijken van de in artikel 37, tweede lid, vastgestelde termijn. Binnen dezelfde termijn betekenen de kandidaten aan de werkgever de aan hun naam of hun voornaam aan te brengen verbeteringen.

-----
(1)<W 2019-04-04/35, art. 17, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>
(2)<W 2023-06-05/02, art. 9, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Onderafdeling 7.](#) - Samenstelling van de stembureaus.

[Art. 41.](#) Voor de arbeiders en de bedienden worden afzonderlijke kiescolleges samengesteld wanneer het aantal bedienden in een onderneming met hoofdzakelijk arbeiders ten minste vijftwintig bedraagt. Hetzelfde geldt voor een onderneming met hoofdzakelijk bediendenpersoneel waar ten minste 25 arbeiders werken.

Voor de jeugdige werknemers wordt eveneens een afzonderlijk kiescollege samengesteld wanneer de onderneming ten minste 25 jeugdige werknemers telt. In dit geval worden ze in mindering gebracht van de categorie arbeiders en van de categorie bedienden.

Voor de toepassing van de vorige leden van dit artikel wordt rekening gehouden met het aantal werknemers dat voor elke categorie op de kiezerslijsten is ingeschreven na het afsluiten ervan.

Voor de verkiezingen van een raad wordt een afzonderlijk kiescollege samengesteld voor de kaderleden indien de onderneming ten minste vijftien kaderleden telt op de lijst die voorkomt in het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt of in de bijlage ervan.

[Art. 42.](#) In geval van samenstelling van afzonderlijke kiescolleges stemmen de arbeiders, de bedienden, de kaderleden en de jeugdige werknemers in afzonderlijke bureaus. De raad of het comité, of indien er nog geen is, de werkgever, mag verscheidene bureaus samenstellen voor ieder kiescollege, zo de omstandigheden dit vereisen.

In elk kiescollege wordt één van deze bureaus door de raad of het comité, of indien er nog geen is, door de werkgever tot hoofdbureau aangewezen.

De raad of het comité, of bij ontstentenis ervan de werkgever in akkoord met de vakbondsafvaardiging of, bij ontstentenis van een vakbondsafvaardiging, de werkgever, in akkoord met de betrokken representatieve werknemersorganisaties, wijst de voorzitter aan van elk bureau dat wordt opgericht overeenkomstig het eerste lid. Hij wijst eveneens een plaatsvervangend voorzitter aan die opgeroepen wordt om de voorzitter te vervangen wanneer deze in de onmogelijkheid verkeert om zijn functie uit te oefenen.

Indien op de dag van de aanplakking van de kandidatenlijsten geen akkoord is bereikt, stelt de werkgever ^[1] de sociaal inspecteur van de Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid

en Sociaal Overleg]¹ daarvan in kennis.

Deze mag hetzij het voorzitterschap van een hoofdbureau bekleden en de voorzitters en plaatsvervangende voorzitters van de andere bureaus aanwijzen, hetzij de voorzitter en de plaatsvervangende voorzitter van het hoofdbureau en van de andere bureaus aanstellen, in geval hij verhinderd is het voorzitterschap van een hoofdbureau op zich te nemen.

Zowel in het ene als in het andere geval worden deze voorzitters en plaatsvervangende voorzitters onder het personeel van de onderneming aangewezen. Ze mogen niet onder de kandidaten worden gekozen. Bij [¹ bemiddeling van de sociaal inspecteur van de Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg]¹ en zo het niet mogelijk is de voorzitters aan te wijzen onder het personeel van de onderneming, [¹ kan de sociaal inspecteur zelf zetelen als voorzitter]¹.

De voorzitter van elk stembureau wijst zijn secretaris aan, evenals een plaatsvervangende secretaris. Vier bijzitters worden door de raad of het comité aangesteld. Als de raad of het comité geen beslissing neemt, dan wijst [¹ de sociaal inspecteur]¹ de bijzitters aan. Wanneer nog geen raad of comité is opgericht, wijst de voorzitter de bijzitters aan.

De secretaris en de bijzitters moeten op de kiezerslijsten van hun categorie voorkomen. Van dit voorschrift mag evenwel worden afgeweken met de instemming van de werknemersafgevaardigden of van de representatieve werknemersorganisaties. Zij mogen niet onder de kandidaten worden gekozen en moeten deel uitmaken van het personeel van de onderneming.

De aanwijzing van alle leden van de bureaus moet gebeuren uiterlijk op de vierenvijftigste dag na de dag van de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt.

-----
(1)<W 2023-06-05/02, art. 10, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Art. 43.](#) De zestigste dag na de dag van de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt, laat de raad of het comité, of indien er nog geen is, de werkgever, op dezelfde plaatsen als het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt een bericht aanplakken waarop de samenstelling van de stembureaus en de indeling van de kiezers per bureau zijn aangegeven. [¹ Deze aanplakking kan worden vervangen door het ter beschikking stellen van een elektronisch document, voor zover alle werknemers hiertoe toegang hebben tijdens hun normale werkuren.]¹

-----
(1)<W 2019-04-04/35, art. 18, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

[Art. 44.](#) Zeventig dagen na de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt, kunnen de betrokken representatieve organisaties van werknemers en kaderleden als getuigen bij de kiesverrichtingen zoveel werknemers aanwijzen als er stembureaus zijn en evenveel plaatsvervangende getuigen.

Zij wijzen het stembureau aan waar iedere getuige zijn opdracht gedurende het hele verloop der verrichtingen moet uitvoeren en verwittigen de getuigen die zij hebben aangewezen, evenals de werkgever. [¹ De lijst met getuigen wordt aan de werkgever meegedeeld. Deze mededeling kan gebeuren op elektronische wijze via de webapplicatie waarin precies daartoe is voorzien op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.]¹

De getuigen hebben het recht de in de artikelen 59 en 63 bedoelde omslagen te verzegelen en hun opmerkingen in het proces-verbaal van de verkiezing te laten opnemen.

-----
(1)<W 2019-04-04/35, art. 19, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

[Onderafdeling 8.](#) - Periode gedurende welke de verschillende berichten moeten aangeplakt zijn.

[Art. 45.](#) [¹ Het bericht met de aankondiging van de verkiezingsuitslagen en de samenstelling van de raad of het comité, als bedoeld in artikel 68, zevende lid, blijft aangeplakt tot de vierentachtigste dag na de aanplakking ervan.

[² In geval van volledige stopzetting van de kiesprocedure, blijft het bericht met betrekking tot de stopzetting van de procedure, bedoeld in artikel 78, § 1, aangeplakt tot de vierentachtigste dag die volgt op de dag waarop het bericht met de uitslag van de stemming en de samenstelling van de raad of het comité had moeten aangeplakt worden overeenkomstig artikel 68, zevende lid;

In geval van gedeeltelijke stopzetting van de kiesprocedure, blijven het bericht met betrekking tot de stopzetting van de procedure, bedoeld in artikel 78, § 2 en § 3, alsook het bericht bedoeld in artikel 78, § 3, dat de namen van de van rechtswege verkozen werknemers vermeldt, aangeplakt tot de vierentachtigste dag na de aanplakking ervan.]²

De berichten waarin de datum van de verkiezingen en de verkiezingskalender wordt aangekondigd, de kiezerslijsten, de lijsten met de kandidaten en de lijsten met de leden van de stembureaus, de verdeling van de kiezers, de overhandiging van de oproepingsbrieven voor de verkiezing blijven aangeplakt tot de vijftiende dag na de aanplakking van de verkiezingsuitslagen. Enkel in geval van beroep en tot de vierentachtigste dag na de aanplakking van de verkiezingsuitslagen, moeten deze berichten ter beschikking gesteld worden van de werknemers op hun eenvoudig verzoek. In dat geval dient hiertoe een bericht te worden aangeplakt op een duidelijke en zichtbare plaats.

[² Het principe bedoeld in de drie voorgaande leden geldt eveneens indien de berichten bedoeld in de drie

voorgaande leden niet werden aangeplakt, maar op elektronische wijze ter beschikking werden gesteld van de werknemers.]²]1

[² De berichten bedoeld in het tweede, derde en vierde lid worden bewaard tot de vierentachtigste dag die volgt op de dag waarop het bericht met de uitslag van de stemming en de samenstelling van de raad of het comité wordt aangeplakt of had moeten aangeplakt worden overeenkomstig artikel 68, zevende lid. In geval van beroepen ingediend op basis van artikel 78bis, worden deze berichten bewaard totdat de definitieve beslissing door de bevoegde gerechten wordt uitgesproken.]²

-----
(1)<W 2019-04-04/35, art. 20, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

(2)<W 2023-06-05/02, art. 11, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

Afdeling II. - Stemverrichtingen.

Art. 46. [¹ Ten laatste de dertiende dag die de verkiezingen voorafgaat.]¹, schrappt de raad of het comité, bij een beslissing genomen met eenparigheid van stemmen, de werknemers die geen deel meer uitmaken van de onderneming op het ogenblik waarop de beslissing wordt genomen, van de kiezerslijsten. [² De raad of het comité schrappt eveneens, bij een beslissing genomen met eenparigheid van stemmen, de uitzendkrachten die niet voldoen aan de kiesvoorwaarden van de kiezerslijsten.]²

Bij ontstentenis van een raad of een comité, wordt deze beslissing genomen door de werkgever met het akkoord van alle leden van de vakbondsafvaardiging.

Deze beslissingen zijn niet vatbaar voor beroep.

Deze schrappingen hebben geen gevolgen voor de samenstelling van de kiescolleges en -bureaus.

-----
(1)<W 2011-07-28/13, art. 12, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>

(2)<W 2019-04-04/35, art. 21, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

Art. 47. [¹ De kiezers worden door de werkgever voor de verkiezingen opgeroepen. De oproepingsbrief wordt hen in de onderneming overhandigd ten laatste tien dagen voor de datum van de verkiezingen. Een bericht dat uitgehangen wordt op de laatste dag van deze overhandiging, duidt aan dat deze plaats heeft gehad. [² Dit uithangen mag worden vervangen door het ter beschikking stellen van een elektronisch document, voor zover alle werknemers hiertoe tijdens hun normale werkuren toegang hebben.]²

[³ De kiezer die op de dagen waarop de oproepingsbrieven worden overhandigd niet in de onderneming aanwezig is, wordt opgeroepen bij een aangetekende brief. Hij kan ook worden opgeroepen via eender welke andere wijze voor zover de werkgever een bewijs kan leveren van verzending van deze oproepingsbrief en van ontvangst door de bestemming.]³

[³ In afwijking op het eerste en tweede lid, kan de werkgever ten laatste tien dagen voor de datum van de verkiezingen onmiddellijk overgaan tot oproeping van de kiezers via andere wijzen dan overhandiging van de oproepingsbrief in de onderneming, voor zover hierover een unaniem akkoord werd gesloten binnen de raad of het comité, of bij ontstentenis ervan, tussen de werkgever en de vakbondsafvaardiging, en enkel met betrekking tot de kiezers die beschikken over een e-mailadres van de werkgever of van de gebruiker, alsook toegang hebben tot een digitaal instrument dat hen door de werkgever of door de gebruiker ter beschikking wordt gesteld op hun gebruikelijke werkpost. Dit akkoord moet binnen het betrokken orgaan, of bij ontstentenis ervan, tussen de werkgever en de vakbondsafvaardiging, worden gesloten uiterlijk de dag van de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt. De werkgever dient een bewijs te leveren van deze alternatieve verzending van de oproepingsbrief en van ontvangst door de bestemming.

Bij ontstentenis van een bewijs van ontvangst door de bestemming, als bedoeld in het tweede en derde lid, wordt de oproepingsbrief bij aangetekende brief verzonden ten laatste acht dagen voor de dag van de verkiezingen. Van deze laatste plicht tot verzending per aangetekend schrijven kan worden afgeweken bij unaniem akkoord gesloten binnen de raad of het comité, of bij ontstentenis ervan, bij unaniem akkoord gesloten tussen de werkgever en de vakbondsafvaardiging. Dit akkoord bepaalt de alternatieve wijzen van oproeping en de modaliteiten ervan. In dergelijk geval dient de werkgever aan de raad of aan het comité of aan de vakbondsafvaardiging een lijst te bezorgen met de kiezers waarop dit akkoord betrekking heeft en met de gegevens die nodig zijn voor deze oproeping. Bij de uitwerking van dit akkoord dient het principe van vertrouwelijkheid te worden gerespecteerd. Dit akkoord wordt meegedeeld aan de in artikel 4, 6°, a), bepaalde organisaties en de in artikel 4, 5°, bepaalde organisaties, in dit laatste geval enkel wanneer de ingezette procedure gericht is op de oprichting van een raad. In voorkomend geval kan de verzending zowel de oproepingsbrief voor de verkiezing van de raad als van het comité bevatten.]³

Ingeval overeenkomstig artikel 57 per brief wordt gestemd, wordt de oproepingsbrief samen met het of de overeenkomstig artikel 54 gestempelde stembiljet(ten) overhandigd aan de kiezers die in de onderneming aanwezig zijn ten laatste tien dagen voor de datum van de verkiezingen. Deze overhandiging gebeurt tegen ontvangstbewijs. Voor de werknemers die niet aanwezig zijn in de onderneming op de dagen dat deze oproepingsbrieven en stembiljetten worden overhandigd, stuurt de voorzitter van het stembureau op de laatste dag van deze overhandiging de oproepingsbrief samen met het of de overeenkomstig artikel 54 gestempelde stembiljet(ten). Deze verzending geschiedt bij een dezelfde dag ter post aangetekende brief. In voorkomend geval kan de aangetekende verzending zowel de oproeping en de stembiljetten voor de verkiezing van de raad als van het comité bevatten, alsook de stembiljetten voor arbeiders en bedienden in geval van gemeenschappelijk

kiescollege. De getuigen moeten door de voorzitter behoorlijk worden verwittigd en mogen deze verrichting bijwonen.

De oproepingsbrief [2 ...]2 [2 moet]2 de volgende vermelding bevatten :

" Om de afvaardiging die zal worden verkozen een werkelijk vertegenwoordigend karakter te geven, hebben alle werknemers tot plicht aan de stemming deel te nemen. "

De oproeping moet ten minste melding maken van de datum en de plaats van de verkiezingen, alsook van het stembureau waarbij de werknemer zich moet aanmelden.]1

-
- (1)<W 2011-07-28/13, art. 13, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>
  - (2)<W 2019-04-04/35, art. 22, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>
  - (3)<W 2023-06-05/02, art. 12, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Art. 48.](#) Het stembureau draagt de verantwoordelijkheid voor de kiesverrichtingen. De werkgever moet het stembureau alle faciliteiten verlenen die voor het vervullen van zijn taak vereist zijn.

[Art. 49.](#) De uren tijdens welke de stembureaus open zijn, worden derwijze vastgesteld dat alle werknemers tijdens hun werkuren aan de stemming kunnen deelnemen en zonder dat de goede werking van de onderneming erdoor kan gehinderd worden. De kiesverrichtingen hebben plaats op een werkdag en moeten op dezelfde dag beëindigd zijn. Nochtans, wanneer het niet mogelijk is de kiesverrichtingen tot één dag te herleiden, mogen zij gedurende verscheidene, zelfs niet achtereenvolgende werkdagen worden voortgezet, na akkoord van de raad of het comité of, hij ontstentenis daarvan, de vakbondsafvaardiging.

Wanneer het niet mogelijk is om alle werknemers te laten deelnemen aan de stemming tijdens hun werkuren, betaalt de werkgever de verplaatsingskosten van de werknemers terug die zich naar de kiesbureaus begeven buiten hun werkuren.

[Art. 50.](#)[1 § 1. Negentig dagen na de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt, vindt de stemming plaats in lokalen die door de werkgever ter beschikking van de kiesbureaus worden gesteld.

§ 2. De stembiljetten die voor de stemming gebruikt worden, moeten overeenstemmen met het model in bijlage bij deze wet. Ze worden aangemaakt door toedoen van de werkgever.

De namen van de kandidaten op de stembiljetten moeten overeenstemmen met deze op de definitieve kandidatenlijsten.

§ 3. In afwijking van § 2 is het in de ondernemingen die onder [2 het Paritair Comité voor de beschutte werkplaatsen, de sociale werkplaatsen en de maatwerkbedrijven]2 ressorteren, toegelaten om een foto van elke kandidaat op de stembiljetten toe te voegen overeenkomstig het model in bijlage bij deze wet, voor zover de handicap van de kiezers het rechtvaardigt en mits akkoord tussen de werkgever en alle representatieve werknemersorganisaties die kandidatenlijsten hebben ingediend.]1

-
- (1)<W 2015-06-02/09, art. 17, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>
  - (2)<W 2023-06-05/02, art. 13, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Art. 51.](#) De werkgever moet het voor elk bureau bestemd lokaal zo inrichten, dat het geheim van de stemming wordt bewaard.

[1 ...]1

-
- (1)<W 2015-06-02/09, art. 18, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

[Art. 52.](#) Indien één of meer bijzitters niet aanwezig zijn op het uur, vastgesteld voor de aanvang of de hervatting van de kiesverrichtingen, wijst de voorzitter ter hunner vervanging kiezers aan onder de eerste die opkomen zonder dat deze aanwijzing, voor zover mogelijk, de goede werking van de onderneming mag schaden.

[Art. 53.](#) De voorzitter handhaaft de orde en zorgt ervoor dat de kiesverrichtingen regelmatig verlopen.

[Art. 54.](#) De voorzitter vergewist er zich van dat de stembiljetten rechthoekig in vieren zijn gevouwen zodat de vakken bovenaan de lijsten naar binnen zijn gekeerd; hij stempelt ze op de keerzijde, voor al de stembiljetten op dezelfde plaats, met een zegel waarop de datum van de verkiezingen is vermeld.

Indien er slechts één kiescollege is opgericht, ingeval gelijktijdig wordt gekozen voor de kandidaten-bedienden en voor de kandidaten-arbeiders, krijgt de kiezer van de voorzitter een stembiljet met de naam van de kandidaten-bedienden en een ander met de naam van de kandidaten-arbeiders.

Wanneer er slechts één kiescollege is opgericht, in geval alleen lijsten van kandidaten-bedienden zijn ingezonden, krijgt de kiezer van de voorzitter slechts één stembiljet met de naam van de kandidaten-bedienden; ingeval enkel lijsten van kandidaten-arbeiders zijn ingezonden, krijgt de kiezer van de voorzitter slechts één stembiljet met de naam van de kandidaten-arbeiders.

Wanneer afzonderlijke kiescolleges voor bedienden, voor arbeiders en voor kaderleden zijn opgericht, krijgt de kiezer van de voorzitter slechts één stembiljet, naargelang van de categorie van werknemers waartoe hij behoort. Wanneer een gemeenschappelijk kiescollege voor de bedienden en de arbeiders en een afzonderlijk kiescollege voor de kaderleden zijn opgericht, ontvangen de kiezers die behoren tot het gemeenschappelijk kiescollege voor de bedienden en de arbeiders een stembiljet met de naam van de kandidaten-bedienden en een

ander met de naam van de kandidaten-arbeiders, terwijl de kiezers die behoren tot het afzonderlijk kiescollege voor de kaderleden een stembiljet ontvangen met de naam van de kandidaten-kaderleden.

Wanneer een afzonderlijk kiescollege voor jeugdige werknemers is opgericht krijgen de kiezers jonger dan 25 jaar van de voorzitter slechts één stembiljet met de naam van de kandidaten-jeugdige werknemers.

Na zijn stem in het hiervoor bestemde gedeelte van het lokaal uitgebracht te hebben, steekt de kiezer zijn gevouwen stembiljet in de stembus. Wanneer slechts één kiescollege is opgericht en gelijktijdig voor kandidaten-bedienden en voor kandidaten-arbeiders wordt gekozen, worden twee stembussen gebruikt die respectievelijk voor beide categorieën zijn bestemd.

Wanneer de kiezer de voorgaande bepalingen niet naleeft kan de voorzitter zijn stembiljet terugnemen en vernietigen, doch moet hij hem een ander geven. De voorzitter moet op dezelfde wijze te werk gaan zo de kiezer zijn stembiljet beschadigt.

[Art. 55.](#) De kiezer, die wegens zijn lichamelijke toestand niet alleen naar de voor de stemming bestemde plaats kan gaan of zelf zijn stem niet kan uitbrengen, mag met de toestemming van de voorzitter zich door iemand laten [¹ begeleiden]¹ of bijstaan.

-----
(1)<W 2019-04-04/35, art. 23, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

[Art. 56.](#) De kiezer mag niet meer stemmen uitbrengen dan er gewone mandaten te begeben zijn.

Indien de kiezer de voorkeur wil geven aan één enkele der voorgedragen lijsten en hij met de orde van voordracht der kandidaten van deze lijst instemt, brengt hij zijn stem uit in het vakje bovenaan de lijst.

Wenst hij deze orde te wijzigen, dan brengt hij één of meer naamstemmen uit in het vakje naast de naam van één of meerdere kandidaten, aan wie hij zijn voorkeurstem wil geven.

[Art. 57.](#) Bij aanzienlijke spreiding van het personeel alsmede in geval van schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst, mag de stemming per brief worden toegelaten ingevolge het akkoord tussen de werkgever en alle vertegenwoordigers van de representatieve werknemersorganisaties en van de representatieve organisaties van kaderleden die kandidaten hebben voorgedragen voor de betrokken categorie van werknemers, uiterlijk zesenvijftig dagen na de aanplakking van het bericht waarbij de verkiezingen worden aangekondigd.

Een zelfde akkoord kan de stemming per brief toelaten in geval van nachtarbeid voor zover aan volgende voorwaarden is voldaan voor de werknemers van de betrokken categorie :

1° het aantal werknemers tewerkgesteld tussen 20 u. en 6 u. op de dag van de verkiezing, bedraagt niet meer dan 5 % van het aantal op dezelfde datum tewerkgestelde werknemers;

2° en het aantal werknemers tewerkgesteld tussen 20 u. en 6 u. op de dag van de verkiezing, bedraagt niet meer dan vijftien.

Een zelfde akkoord kan de stemming per brief toelaten wanneer de werknemers niet tewerkgesteld worden tijdens de openingsuren van de kiesbureaus.

[¹ ...]¹

Indien de stemming per brief geschiedt, wordt het gevouwen en afgestempelde stembiljet in een eerste omslag gestoken, die opengelaten wordt en geen enkel opschrift draagt. Een tweede omslag, eveneens open doch gefrankeerd, wordt bij de zending gevoegd en draagt het volgende opschrift :

" Aan de voorzitter van het stembureau voor de verkiezingen van de ondernemingsraad (of van het comité voor preventie en bescherming op het werk) van ..... (naam van de onderneming), ... straat, te ..... "

Op deze omslag staan eveneens de aanwijzing van het stembureau " bedienden ", " arbeiders ", " kaderleden " of " jeugdige werknemers " en bovendien de vermelding " afzender ", [² de naam en de voornaam van de kiezer]² en de vermelding van het verplicht karakter van het plaatsen van een handtekening van de kiezer. Dit alles wordt aan de kiezer onder een derde gesloten omslag geadresseerd. Het voorafgaande geldt voor elk stembiljet dat aan de kiezer wordt [¹ gezonden of overhandigd.]¹

-----
(1)<W 2015-06-02/09, art. 19, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

(2)<W 2023-06-05/02, art. 14, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Art. 58.](#) Indien de stemming per brief geschiedt, steekt de kiezer, na zijn stem te hebben uitgebracht, het stembiljet gevouwen, zoals bij artikel 54, eerste lid, is bepaald, terug in de eerste omslag.

Hij sluit deze eerste omslag en steekt hem in de tweede omslag waarop het adres van de voorzitter van het stembureau voorkomt. Hij sluit deze tweede omslag en brengt er de vermeldingen op aan die bij artikel 57, zesde lid, zijn bepaald.

De omslag met het stembiljet mag over de post of op onverschillig welke wijze worden verzonden. Deze moet aankomen vóór de sluiting van de stemming.

Worden als ongeldig beschouwd :

1° de na het sluiten van de stemming binnengekomen stembiljetten;

2° de stembiljetten teruggezonden in een omslag waarop de handtekening van de kiezer, zoals bepaald in artikel 57, zesde lid, ontbreekt;

3° de stembiljetten teruggezonden door een kiezer die reeds is komen stemmen in het stembureau.

[¹ [² ...]² De binnenomslagen met het ongeldige stembiljet worden bewaard volgens de modaliteiten bepaald in

-----
(1)<W 2015-06-02/09, art. 20, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

(2)<W 2019-04-04/35, art. 24, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

[Art. 59.](#) Wanneer de stemming gesloten is en voordat het bureau het proces-verbaal van de verkiezingen sluit, geeft de voorzitter aan het bureau de omslagen die hij van de per brief stemmende kiezers heeft ontvangen, zonder deze te openen.

Zoals van de overige kiezers die aan de stemming in de onderneming hebben deelgenomen, wordt ook de naam van ieder per brief stemmende kiezer, bij de ontvangst, door de secretaris aangestipt op de kiezerslijst die voor de verzending van de stembiljetten heeft gediend.

De voorzitter opent de buitenomslagen en steekt de binnenomslagen met stembiljetten in de daarvoor bestemde stembus, zonder dat deze mogen geopend worden.

Het bureau maakt vervolgens het proces-verbaal op en tekent het aantal kiezers op die aan de stemming hebben deelgenomen, alsmede het aantal teruggenomen en ongebruikte stembiljetten.

De teruggenomen en de ongebruikte stembiljetten, alsmede de lijsten die voor het aanstippen hebben gediend, welke door de leden van het bureau die deze bijhielden en door de voorzitter zijn ondertekend, worden in een verzegelde omslag gestoken.

Indien slechts één kiescollege bestaat in geval gelijktijdig wordt gekozen voor de kandidaten-arbeiders en voor de kandidaten-bedienden, geschieden voornoemde verrichtingen afzonderlijk. Dit geldt ook wanneer een kiescollege voor jeugdige werknemers is opgericht.

Wanneer de kiesverrichtingen verschillende dagen duren, neemt de voorzitter van het bureau alle nodige maatregelen ter bewaring van de stembussen, van de stembiljetten en van de documenten betreffende de kiesverrichtingen. Hierbij gedraagt hij zich naar de onderrichtingen van [¹ de sociaal inspecteur van de Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg]¹.

-----
(1)<W 2023-06-05/02, art. 15, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Afdeling III.](#) - Na de stemverrichtingen.

[Onderafdeling 1.](#) - Stemopneming.

[Art. 60.](#) Zodra de voormelde verrichtingen beëindigd zijn, gaat het bureau over tot de stemopneming.

Indien het nodig blijkt, kan de voorzitter beslissen om de opnemingsverrichtingen te verdagen. In dat geval moet hij alle maatregelen treffen, voorgeschreven in artikel 59 voor het geval dat de kiesverrichtingen verschillende dagen duren.

De voorzitter opent de stembus, haalt er de omslagen uit met de per brief uitgebrachte stemmen en opent deze omslagen. Wanneer een omslag verscheidene stembiljetten bevat, dan worden deze ongeldig verklaard. De overige stembiljetten worden opnieuw in de stembus gebracht en de inhoud ervan wordt gemengd.

De voorzitter ledigt de stembus, telt de stembiljetten, tekent het aantal op in het proces-verbaal, ontvouwt ze en deelt ze met medewerking van de bijzitters in de volgende categorieën in :

1° stembiljetten met geldige stemmen voor één enkele lijst of voor één of meer kandidaten van deze lijst; in een afzonderlijke categorie wordt voorzien voor elke lijst in de volgorde van de nummers van deze lijsten;

2° verdachte stembiljetten;

3° ongeldige stembiljetten;

4° blanco stembiljetten.

De biljetten met een stem bovenaan de lijst en met een stem voor één of meer kandidaten van dezelfde lijst, worden in de eerste categorie gerangschikt; de stem bovenaan de lijst wordt dan als de enig geldige beschouwd. Hetzelfde geldt indien het biljet meer naamstemmen telt dan er werkelijke mandaten toe te wijzen zijn.

Indien het noodzakelijk is, kan de voorzitter beslissen om de opnemingsverrichtingen te onderbreken. In dat geval moet hij alle maatregelen treffen, voorgeschreven in artikel 59 voor het geval de kiesverrichtingen verschillende dagen duren.

[Art. 61.](#) Ongeldig zijn :

1° de andere stembiljetten dan die welke aan de kiezer zijn overhandigd op het ogenblik van de stemming;

2° de stembiljetten waarop meer dan één stem bovenaan een lijst is uitgebracht;

3° de stembiljetten waarop de kiezer een stem bovenaan een lijst en tevens één of meer stemmen voor één kandidaat of meerdere kandidaten van een andere lijst of meerdere andere lijsten heeft uitgebracht of de stembiljetten met stemmen voor kandidaten van verschillende lijsten;

4° de stembiljetten waarvan de vorm of de afmetingen zijn veranderd of die binnenin enig papier of voorwerp bevatten of waarvan de kiezer door een teken, een doorhaling of een merk kan worden herkend.

Het teken van de stemming, zelfs wanneer het op onvolmaakte wijze is aangebracht, wordt als een geldig uitgebrachte stem beschouwd tenzij het duidelijk in de bedoeling van de kiezer lag het stembiljet herkenbaar te maken.

Blanco zijn de stembiljetten waarop geen enkele stem is uitgebracht.

[Art. 62.](#)¹ Bij de verdachte stembiljetten rangschikt de voorzitter de stembiljetten waaromtrent hijzelf aan de geldigheid twijfelt of waaromtrent een ander lid van het bureau voorbehoud meent te moeten maken over de

geldigheid ervan. Hij parafeert deze verdachte stembiljetten.

De verdachte stembiljetten worden volgens de beslissing van de voorzitter bij de categorie gevoegd waartoe zij behoren.

De voorzitter vermeldt in het proces-verbaal het voorbehoud dat hijzelf of één of meer leden van het bureau menen te moeten behouden.¹

De stembiljetten van iedere categorie worden door de leden van het bureau geteld. Dezen tellen ook het aantal door elke kandidaat behaalde naamstemmen.

-----
(1)<W 2011-07-28/13, art. 14, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>

[Art. 63.](#) Het bureau stelt vast en bepaalt het aantal ongeldige en blanco stembiljetten en, voor elke lijst, het aantal bovenaan de lijst uitgebrachte stemmen, het aantal stemmen die enkel op kandidaten van de lijst zijn uitgebracht en het aantal door iedere kandidaat behaalde naamstemmen. Al deze getallen worden in het proces-verbaal opgenomen.

[¹ Na afloop van deze verrichtingen worden de stembiljetten gerangschikt zoals bij artikel 60, vierde lid, 1°, 3° en 4° is bepaald en worden zij in afzonderlijke en te sluiten omslagen gestoken. De voorzitter zendt deze omslagen aan de voorzitter van het hoofdbureau; indien er geen hoofdbureau is, zendt hij ze onverwijld aan de werkgever.]¹

-----
(1)<W 2011-07-28/13, art. 15, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>

[Onderafdeling 2 Verdeling van de mandaten en aanwijzing van de gekozenen.](#)

[Art. 64.](#) Het bureau verdeelt de mandaten en wijst de gewone en plaatsvervangende gekozenen aan, dadelijk na de sluiting van de opnemingsverrichtingen.

Indien er een hoofdbureau is, worden de processen-verbaal van de andere bureaus naar dit bureau gezonden, dat een algemene telling houdt van de uitslagen der stemming, de mandaten verdeelt en de gekozenen aanwijst. De verkiezing geschiedt door één enkele stemronde.

[Art. 65.](#) Wanneer er meerdere lijsten zijn, deelt het bureau het kiescijfer van elke lijst, dat gelijk is aan het aantal biljetten met een geldige lijststem of waarop enkel geldige stemmen voor één of meer kandidaten op de lijst voorkomen, achtereenvolgens door 1, 2, 3, 4, enz. en rangschikt de quotiënten, opgesteld in twee decimalen, naar de orde van belangrijkheid tot een totaal aantal quotiënten, gelijk aan het aantal te verkiezen gewone leden, is bereikt. De biljetten die bovenaan werden ingevuld en ten voordele van een of meerdere kandidaten van dezelfde lijst worden beschouwd als lijststemmen.

De verdeling onder de lijsten geschiedt door toekenning aan elke lijst van evenveel mandaten als het kiescijfer quotiënten heeft gegeven die gelijk zijn aan of hoger dan het laatste nuttig quotiënt.

Wanneer een mandaat met gelijk recht aan verschillende lijsten toekomt, wordt het toegekend aan de lijst met het hoogste kiescijfer. Bij staking van kiescijfers wordt het mandaat toegekend aan de lijst waarop de kandidaat voorkomt die, in toepassing van de bij artikel 66 vastgestelde procedure, het bijkomend mandaat toegekend zou krijgen dat aan zijn lijst toekomt en die de meeste stemmen heeft behaald, rekening houdend met de lijststemmen en de naamstemmen, of in geval van gelijkheid aan de kandidaat die in de onderneming de grootste anciënniteit heeft.

[Art. 66.](#) De aanwijzing van de verkozen kandidaten geschiedt op de volgende wijze : wanneer het aantal kandidaten van een lijst gelijk is aan het aantal zetels dat aan de lijst toekomt, zijn al die kandidaten gekozen.

Is dat aantal groter, dan worden de zetels toegekend aan de kandidaten die in volgorde van hun voordracht het bijzonder verkiesbaarheidscijfer bereiken. Zijn er nog mandaten te begeven, dan worden zij toegekend aan de kandidaten die de meeste stemmen hebben behaald. Bij gelijk stemmental is de volgorde van de voordracht beslissend.

Alvorens de gekozenen aan te wijzen, kent het hoofdstembureau aan de kandidaten individueel de lijststemmen toe die ten gunste van de orde van voordracht zijn uitgebracht.

Dit aantal lijststemmen wordt verkregen door het aantal van de bovenaan op de lijst ingevulde stembiljetten te vermenigvuldigen met het aantal van de zetels door deze lijst behaald. De toekenning van de lijststemmen geschiedt door overdracht : aan de naamstemmen die door de eerste kandidaat van de lijst zijn behaald, worden zoveel lijststemmen toegevoegd als nodig is om het verkiesbaarheidscijfer van die lijst te bereiken; is er een overschot, dan wordt dat op gelijke wijze toegekend aan de tweede kandidaat, en zo verder tot alle lijststemmen zijn toegekend.

Het bijzonder verkiesbaarheidscijfer van elke lijst wordt verkregen door het totaal van de in aanmerking komende stemmen te delen door het getal van de aan de lijst toegekende zetels, vermeerderd met één.

Wanneer hierin een decimaal voorkomt, wordt het cijfer naar beneden afgerond voor een decimaal van één tot vier en naar boven voor een decimaal van vijf tot negen.

Het totaal van de in aanmerking komende stemmen wordt verkregen door het aantal stembiljetten met een geldige stem bovenaan de lijst gevoegd bij de stembiljetten met geldige stemmen voor één of meerdere kandidaten, te vermenigvuldigen met het aantal zetels dat aan de lijst toekomt.

[Art. 67.](#)¹ Op elke lijst waarvan één of meer kandidaten verkozen zijn, worden de niet verkozen kandidaten plaatsvervangend verklaard volgens de regel bepaald voor de gewone verkozenen, zonder dat hun aantal hoger

mag zijn dan het aantal verkozenen van de lijst.

Vooraleer de plaatsvervangende en resterende niet-verkozen kandidaten worden aangewezen, gaat het bureau, na weglating van de gewone verkozen kandidaten, over tot een tweede individuele toewijzing van de lijststemmen die aan de orde van de voordracht ten goede komt; deze toewijzing geschiedt op dezelfde wijze als voor de gewone kandidaten, doch te beginnen met de eerste van de niet verkozen-kandidaten in de orde van de voordracht. Alle plaatsvervangers evenals hun volgorde en de voorlopige volgorde van de resterende niet-verkozen kandidaten worden bepaald in functie van het aantal bekomen naamstemmen vermeerderd met de hen toegewezen lijststemmen bij deze tweede individuele toewijzing.

De volgorde van de plaatsvervangers en de volgorde van de niet-verkozen kandidaten wordt opgenomen in het proces-verbaal.¹

-----
(1)<W 2011-07-28/13, art. 16, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>

[Art. 68.](#)¹ Na verloop van deze verrichtingen sluit het bureau, dat de verkozenen heeft aangewezen, het proces-verbaal, dat door alle leden van het bureau wordt ondertekend.

De voorzitter van het bureau zendt onmiddellijk, voor de raad of het comité :

1° het origineel van de processen-verbaal, overeenkomstig het model dat als bijlage gaat bij deze wet, naar de Directeur-generaal ³ van de Algemene Directie Arbeidsrecht en Juridische Studiën³ van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, met vermelding van het dossiernummer dat hun werd toegekend door voornoemde algemene directie; deze verzending kan worden vervangen door het uploaden van een afschrift van dit document op de webapplicatie die precies daartoe werd voorzien op de website van de voornoemde federale overheidsdienst. ³ De processen-verbaal worden door de genoemde Federale Overheidsdienst bewaard gedurende twee legislaturen³;

2° een afschrift van de processen-verbaal naar de werkgever, die het tijdens de gehele legislatuur bewaart voor de toepassing van artikel 79;

3° bij een aangetekend schrijven, een afschrift van de processen-verbaal naar de betrokken representatieve werknemers en kaderledenorganisaties; hij moet echter niet overgaan tot deze verzending indien het proces-verbaal overgemaakt werd aan de Directeur-generaal ³ van de Algemene Directie Arbeidsrecht en Juridische Studiën³ van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg door het uploaden op de webapplicatie die precies daartoe werd voorzien.

Tezelfdertijd moeten de resultaten van de stemming aan de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg meegedeeld worden voor het opmaken van statistieken. ³ Hetzelfde geldt voor de verhouding tussen de vrouwelijke en mannelijke werkgeversafgevaardigden die werden aangeduid door de werkgever om te zetelen in de raad of in het comité, en dit in verhouding tot het totaal aantal vrouwelijke en mannelijke leden van het leidinggevend personeel in de onderneming.³ Deze mededeling gebeurt langs elektronische weg op de webapplicatie die precies daartoe werd voorzien op de website van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg overeenkomstig de nadere regelen vastgesteld door voornoemde FOD. Bij ontstentenis zullen deze gegevens verzonden worden door middel van een statistische steekkaart verstrekt door de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Met het oog op deze verzending van resultaten, zal de werkgever aan de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, langs elektronische weg of bij ontstentenis, door middel van een statistische steekkaart verstrekt door de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, inlichtingen verstrekken die toelaten de onderneming die sociale verkiezingen organiseert te identificeren en inlichtingen over het tewerkgesteld personeel en het aantal mandaten per categorie. Deze inlichtingen worden verzonden overeenkomstig de nadere regelen vastgesteld door de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg; uiterlijk op de zestigste dag voor de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt, voor wat betreft de inlichtingen die toelaten de onderneming die verkiezingen organiseert te identificeren, en uiterlijk de dag van de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt, voor wat betreft de inlichtingen over het tewerkgesteld personeel en het aantal mandaten per categorie.

Uiterlijk daags na de sluiting van de verrichtingen overhandigt de voorzitter de documenten die voor de verkiezingen hebben gediend, in verzegelde omslagen aan de werkgever.

De werkgever bewaart de documenten gedurende een periode van vijftwintig dagen die volgt op de dag van de sluiting van de kiesverrichtingen. In geval van beroep bezorgt hij de documenten aan het bevoegde rechtsorgaan.

Als er geen beroep wordt ingesteld of nadat de definitieve beslissing van het rechtsorgaan van beroep is gevallen mag de werkgever de stembiljetten vernietigen.

Uiterlijk twee dagen na de sluiting van de kiesverrichtingen wordt door de werkgever op dezelfde plaatsen als het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt, een bericht aangeplakt met de uitslag der stemming en de samenstelling van de raad of het comité.

Bij gebreke aan aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt, wordt het bericht met de uitslag der stemming en de samenstelling van de raad of het comité aangeplakt op de plaats waar het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt zou zijn aangeplakt geweest indien het niet op elektronische wijze was ter beschikking gesteld.

Dat bericht vermeldt duidelijk en nauwkeurig alle personeelsafgevaardigden en alle werkgeversafgevaardigden alsmede hun plaatsvervangers. ² ...²¹

³ De werkgever maakt het bericht met de uitslag van de stemming en de samenstelling van de raad of het comité op overeenkomstig het model dat als bijlage gaat bij deze wet. Dit bericht wordt tijdens de gehele

legislatuur bewaard.]³

-----

(1)<W 2011-07-28/13, art. 17, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>

(2)<W 2019-04-04/35, art. 25, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

(3)<W 2023-06-05/02, art. 16, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Art. 69.](#) Indien slechts één kiescollege bestaat in geval gelijktijdig wordt gekozen voor de kandidaten-bedienden en voor de kandidaten-arbeiders geschieden de in de artikelen 60 tot 68 bedoelde verrichtingen voor elke categorie van kandidaten afzonderlijk.

[Afdeling IV.](#) - Organisatie van nieuwe verkiezingen.

[Art. 70.](#) De verkiezingen worden georganiseerd buiten de periode bepaald in artikel 9 van deze wet :

1° in geval van gerechtelijke nietigverklaring van de verkiezingen;

2° zodra het aantal gewone afgevaardigden kleiner is dan twee en er geen plaatsvervangende afgevaardigden of geen kandidaten meer zijn om de vacante zetel(s) te bezetten; deze verkiezingen worden overeenkomstig de artikelen 13 en volgende van deze wet gehouden en op basis van de beslissingen genomen door de werkgever in uitvoering van artikel 12 bij de vorige verkiezingen van hetzelfde orgaan, eventueel gewijzigd door de arbeidsrechtbank;

3° wanneer de procedure te laat werd ingezet terwijl de onderneming voldeed aan de voorwaarden voor de oprichting of de hernieuwing van een orgaan;

4° wanneer de beroepen voor de arbeidsgerechten een vertraging in de procedure hebben veroorzaakt;

5° wanneer de kiesverrichtingen geschorst werden wegens staking of tijdelijke werkloosheid.

[Afdeling V.](#) - Elektronisch stemmen.

[Art. 71.](#) In afwijking van de artikelen 50, 51, 54 en 59 tot 63, kan tot elektronisch stemmen worden overgegaan onder de door deze afdeling bepaalde voorwaarden.

[Art. 72.](#) Het informaticasysteem dat aangewend wordt, moet beantwoorden aan volgende voorwaarden :

1° in overeenstemming zijn met de wettelijke en reglementaire bepalingen die de verkiezing van de personeelsafgevaardigden in de raden en de comités regelen;

2° volgende gegevens registreren die moeten opgenomen worden in het proces-verbaal :

a) de datum van de verkiezingen;

b) het betrokken orgaan;

c) het nummer van het stembureau;

d) het betrokken kiescollege;

e) het aantal kiezers die aan de stemming hebben deelgenomen (in geval van gemeenschappelijk kiescollege, brengt elke kiezer twee stemmen uit);

f) het aantal blanco stemmen;

g) het aantal lijststemmen;

h) het aantal uitgebrachte lijststemmen enkel ten voordele van kandidaten van de lijst;

i) het aantal stemmen behaald door elke kandidaat;

j) het aantal effectieve mandaten per lijst;

k) de naam en de voornaam van de gewone verkozenen per lijst;

l) de naam en de voornaam van de plaatsvervangende verkozenen per lijst;

3° een beeldscherm tonen dat bij het begin van de kiesverrichting een overzicht geeft van alle lijstnummers en letterwoorden van de kandidatenlijsten; wanneer de kiezer een lijst kiest, moeten de namen van alle kandidaten verschijnen in de volgorde van hun voordracht; deze overzichten moeten een waarborg van neutraliteit bieden;

4° niet toelaten dat een ongeldige stem wordt geregistreerd; de kiezer moet uitgenodigd worden om zijn stem opnieuw uit te brengen;

5° de nodige waarborgen bieden inzake betrouwbaarheid en veiligheid en de onmogelijkheid verzekeren van elke manipulatie van de geregistreerde gegevens evenals het geheim der stemming;

6° [¹ ...]¹

7° de bewaring verzekeren van de resultaten van de stemming en van de mogelijkheid tot controle van de stemverrichtingen en van de resultaten door de arbeidsgerechten.

-----

(1)<W 2011-07-28/13, art. 18, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>

[Art. 73.](#) Een systeem van elektronisch stemmen mag enkel worden gebruikt :

1° indien het vergezeld is van een attest van de fabrikant dat het systeem beantwoordt aan de voorwaarden vastgesteld in artikel 72;

2° indien de fabrikant ondersteuning kan waarborgen in geval van technische problemen die rijzen op het ogenblik van de verkiezingen;

3° indien het werd neergelegd bij [¹ de Algemene Directie Arbeidsrecht en Juridische Studiën]¹ van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

-----

(1)<W 2023-06-05/02, art. 17, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Art. 74.](#)^[1] De beslissing om over te gaan tot elektronisch stemmen wordt genomen door de raad, het comité of, bij ontstentenis, de werkgever in akkoord met de vakbondsafvaardiging.^[1]

De raad of het comité zal voorafgaandelijk ingelicht zijn van de in de artikelen 72 en 73 opgenomen punten.

^[2] De raad, het comité of, bij ontstentenis, de werkgever in akkoord met de vakbondsafvaardiging, kan beslissen dat de kiezers toegelaten worden om hun elektronische stemming vanaf hun gebruikelijke werkpost uit te brengen via een end-to-end versleutelde netwerkverbinding waarbij een betrouwbare authenticatie van de kiezer wordt gegarandeerd, en mits alle vereisten van de artikelen 72 en 73 vervuld worden. Het akkoord legt de bijzondere voorwaarden vast eigen aan de onderneming om het geheim van de stemming te verzekeren en elke beïnvloeding van het stemgedrag tijdens de stemming te voorkomen. Dit akkoord definieert eveneens het begrip van de gebruikelijke werkpost. Bovendien bepaalt het akkoord de modaliteiten met het oog op de goede werking van het stembureau, waarbij bijzondere aandacht dient te worden besteed aan de wijze van identificatie van de kiezers.^[2]

Deze beslissing is het voorwerp van een vermelding in het bericht bepaald in artikel 14.

^[2] Bij de verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk in het kader van de toepassing van een systeem van elektronisch stemmen, handelen de fabrikant en de werkgever of de gebruiker, in hoedanigheid van gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken overeenkomstig de voorschriften van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens.^[2]

-----
(1)<W 2019-04-04/35, art. 26, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

(2)<W 2023-06-05/02, art. 18, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Art. 75.](#) De leden van de stembureaus, de plaatsvervangende voorzitters en secretarissen, de getuigen en de kiezers, moeten een passende opleiding krijgen.

[Art. 76.](#) Elk kiescollege moet afzonderlijk stemmen.

[Art. 77.](#) De getuigen van het hoofdbureau kunnen de codering van de kandidatenlijsten bijwonen.

[Afdeling VI.](#) - Vrijstelling van het organiseren van verkiezingen.

[Art. 78.](#)^[1] § 1. De kiesprocedure wordt volledig stopgezet wanneer geen enkele kandidatenlijst werd ingediend voor geen enkele werknemerscategorie overeenkomstig de bepalingen van artikel 33.

Hetzelfde geldt wanneer alle in overeenstemming met de voorschriften van artikel 33 ingediende kandidaturen ingetrokken werden overeenkomstig de bepalingen van artikel 37 of nietig verklaard werden door de arbeidsrechtbank in het kader van het beroep geregeld door artikel ^[2] 39^[2].

Bij gebrek aan kandidaten, in de hypothesen bedoeld in de voorgaande leden, moet de stemming niet georganiseerd worden. De werkgever neemt zelf de beslissing om de kiesprocedure stop te zetten na verloop van de in artikel 33 bepaalde termijn of, in voorkomend geval na kennisgeving van het vonnis dat alle kandidaturen zou nietig verklaren in het kader van het beroep geregeld door artikel ^[2] 39^[2].

^[3] De werkgever plakt op dezelfde plaatsen als het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt, een bericht, overeenkomstig het model dat als bijlage gaat bij deze wet, aan met vermelding van zijn beslissing tot stopzetting van de kiesprocedure en van de reden waarom er geen stemming heeft plaatsgevonden. Deze aanplakking mag worden vervangen door het ter beschikking stellen van een elektronisch document, voor zover alle werknemers hiertoe tijdens hun normale werkuren toegang hebben. Tegelijkertijd verzendt hij een afschrift van dit bericht aan de Directeur-generaal ^[4] van de Algemene Directie Arbeidsrecht en Juridische Studiën^[4] van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg per post of op elektronische wijze via de webapplicatie die precies daartoe werd voorzien op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

Een afschrift van de beslissing wordt, bij een aangetekend schrijven, ook naar de betrokken representatieve werknemers- en kaderledenorganisaties verzonden; hij moet echter niet overgaan tot deze verzending indien het afschrift gestuurd werd aan de Directeur-generaal ^[4] van de Algemene Directie Arbeidsrecht en Juridische Studiën^[4] van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg op elektronische wijze via de webapplicatie die precies daartoe werd voorzien.^[3]

Volgend op deze beslissing van de werkgever moet geen enkel stembureau samengesteld worden en moet niet overgegaan worden tot de verzending of de overhandiging van de oproepingsbrieven.

§ 2. De kiesprocedure wordt stopgezet voor één of meerdere werknemerscategorieën wanneer geen enkele kandidatenlijst werd ingediend voor deze werknemerscategorie(ën) overeenkomstig de bepalingen van artikel 33.

Hetzelfde geldt wanneer alle in overeenstemming met de voorschriften van artikel 33 ingediende kandidaturen ingetrokken werden overeenkomstig de bepalingen van artikel 37 of nietig verklaard werden door de arbeidsrechtbank in het kader van het beroep geregeld door artikel ^[2] 39^[2].

De kiesprocedure wordt voortgezet voor de andere werknemerscategorieën waarvoor één of meerdere lijsten neergelegd werden.

In het geval bedoeld bij de vorige leden, stelt het stembureau dat samengesteld is voor de werknemerscategorie die het grootste aantal kiezers telt de stopzetting van de kiesprocedure vast aan de vooravond van de verzending of de overhandiging van de oproepingsbrieven. Deze vaststelling gebeurt in een proces-verbaal, overeenkomstig het model dat als bijlage gaat bij deze wet, met vermelding van de redenen

waarom er geen stemming heeft plaatsgevonden. Volgend op deze vaststelling van het stembureau, moet er niet overgegaan worden tot de samenstelling van een stembureau voor de betrokken categorie, noch tot de verzending of de overhandiging van de oproepingsbrieven voor deze werknemerscategorieën.

Het proces-verbaal, in origineel en afschrift, wordt verzonden naar de verschillende bestemmingen zoals voorgeschreven in artikel 68, tweede lid.

Ten laatste twee dagen na de voorziene datum voor de verkiezingen wordt een bericht met de vaststelling van gedeeltelijke stopzetting van de kiesprocedure door het stembureau, aangeplakt ter attentie van het personeel.

[³ Deze aanplakking mag worden vervangen door het ter beschikking stellen van een elektronisch document, voor zover alle werknemers hiertoe tijdens hun normale werkuren toegang hebben.]³

§ 3. De kiesprocedure wordt stopgezet voor één of meerdere werknemerscategorieën wanneer voor de betrokken personeelscategorie slechts één kandidatenlijst werd ingediend door één enkele representatieve werknemersorganisatie of één enkele representatieve organisatie van kaderleden of één enkele groep van kaderleden, en wanneer het aantal kandidaten voorgedragen op deze lijst lager is dan of gelijk is aan het aantal toe te kennen gewone mandaten.

Een stembureau wordt samengesteld voor de werknemerscategorie waarop het eerste lid van toepassing is. Het stembureau komt samen aan de vooravond van de verzending of de overhandiging van de oproepingsbrieven voor de betrokken werknemerscategorie om de stopzetting van de kiesprocedure vast te stellen. Het stelt het proces-verbaal op, overeenkomstig het model dat als bijlage gaat bij deze wet, met vermelding van de redenen waarom er geen stemming heeft plaatsgevonden. Volgend op deze beslissing van het stembureau, moet er niet overgegaan worden tot de verzending of de overhandiging van de oproepingsbrieven.

De kandida(a)t(en) zijn van rechtswege verkozen. Het resultaat moet meegedeeld worden aan de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg voor het opmaken van statistieken, en dit overeenkomstig artikel 68, derde lid.

Het proces-verbaal, in origineel en afschrift, wordt verzonden naar de verschillende bestemmingen zoals voorgeschreven in artikel 68, tweede lid.

Ten laatste twee dagen na de voorziene datum voor de verkiezingen wordt een bericht met de vaststelling van gedeeltelijke stopzetting van de kiesprocedure door het stembureau, aangeplakt ter attentie van het personeel. De namen van de van rechtswege verkozen werknemers vormen eveneens het voorwerp van een aanplakking. Als verkiezingen hebben plaatsgevonden voor andere werknemerscategorieën van dezelfde onderneming, moet de aanplakking van de van rechtswege verkozenen plaatsvinden na deze stemming om het resultaat van de verkiezingen niet te beïnvloeden.

De van rechtswege verkozen kandidaat geniet als effectief verkozene van de bescherming tegen ontslag van de wet van 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden, zelfs indien hij de enige verkozene is en derhalve het orgaan niet zal kunnen functioneren.

§ 4. [...]²¹

(1)<W 2011-07-28/13, art. 19, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>

(2)<W 2015-06-02/09, art. 21, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

(3)<W 2019-04-04/35, art. 27, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

(4)<W 2023-06-05/02, art. 19, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Afdeling VIbis.](#) [¹ - Beroep tot nietigverklaring van de verkiezing, tot verbetering van de verkiezingsuitslag, of beroep tegen de beslissing tot stopzetting van de procedure of tegen de aanwijzing van de werkgeversvertegenwoordiging]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2015-06-02/09, art. 22, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

[Art. 78bis.](#)¹ § 1. De arbeidsrechtbank doet uitspraak over de beroepen die binnen dertien dagen na de aanplakking van de uitslag van de stemming als bedoeld in artikel 68 zijn ingesteld door de werkgever, de werknemers of de betrokken representatieve werknemers en kaderledenorganisaties en die betrekking hebben op een verzoek tot gehele of gedeeltelijke nietigverklaring van de verkiezingen of van een beslissing tot stopzetting van de procedure, of een verzoek tot verbetering van de verkiezingsuitslag.

[² In afwijking op het eerste lid, kunnen fouten binnen de verkiezingsuitslag die berusten op louter materiële vergissingen, zonder tussenkomst van een rechter worden rechtgezet, op basis van een akkoord tussen de werkgever en alle representatieve werknemers- en kaderledenorganisaties die kandidaten hebben voorgedragen. In dat geval wordt het verbeterde proces-verbaal verzonden naar de verschillende bestemmingen bedoeld in artikel 68 en worden de verbeterde resultaten van de stemming overgemaakt aan de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg overeenkomstig artikel 68. Wordt niet als louter materiële vergissing beschouwd, een rechtzetting die een invloed heeft op de volgorde of de bijzondere ontslagbescherming van de kandidaten en verkozenen.]²

Een beroep kan eveneens worden ingesteld, binnen dezelfde termijn, in het geval dat de leden van de werkgeversafvaardiging niet één van de leidinggevende functies, omschreven overeenkomstig de bepalingen van deze wet, zouden bekleden.

De arbeidsrechtbank waarbij de zaak aanhangig is gemaakt, doet uitspraak uiterlijk binnen zevenenzestig

dagen na aanplakking van de uitslag der stemming als bedoeld in artikel 68. Zij kan inzage eisen van de processen-verbaal, en van de stembiljetten.

Het vonnis wordt onmiddellijk ter kennis gebracht aan de werkgever, aan ieder der gewone en plaatsvervangende verkozenen, aan de betrokken representatieve werknemers- en kaderledenorganisaties, en aan de directeur-generaal [² van de Algemene Directie Arbeidsrecht en Juridische Studiën]² van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, belast met de inspraakorganen.

§ 2. Het arbeidshof neemt kennis van het hoger beroep tegen beslissingen in eerste aanleg van de arbeidsrechtbanken, betreffende een verzoek tot gehele of gedeeltelijke nietigverklaring van de verkiezingen of van een beslissing tot stopzetting van de procedure, of een verzoek tot verbetering van de verkiezingsuitslagen of tegen de aanduiding van de werkgeversafvaardiging.

De termijn van hoger beroep is vijftien dagen, te rekenen van de kennisgeving van het vonnis.

Het arbeidshof doet uitspraak binnen vijfenzeventig dagen die volgen op het uitspreken van het vonnis door de arbeidsrechtbank.

De arresten worden ter kennis gebracht aan de bij § 1, vierde lid, bedoelde personen en organisaties.

§ 3. De nieuwe verkiezingsperiode vangt aan binnen drie maanden die volgen op de beslissing van de definitieve nietigverklaring.]¹

-----
(1)<Ingevoegd bij W 2015-06-02/09, art. 23, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

(2)<W 2023-06-05/02, art. 20, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

Afdeling VII. - Vervanging van de gewone leden.

Art. 79.¹ Wanneer een gewoon of plaatsvervangend lid van de afvaardiging van de werknemers tijdelijk verhinderd is om zijn mandaat uit te oefenen of wanneer er een einde komt aan zijn mandaat, zijn de vervangingsregels bepaald bij artikel 21, § 3, van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven en artikel 62 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk van toepassing.]¹

-----
(1)<W 2019-04-04/35, art. 28, 005; Inwerkingtreding : 30-04-2019>

Art. 80.¹ Wanneer een lid van de afvaardiging van de werkgever zijn leidinggevende functie in de onderneming verliest, kan de werkgever de persoon aanwijzen die dezelfde functie bekleedt.

Wanneer de functie van een lid van de afvaardiging van de werkgever wordt afgeschaft, kan de werkgever een persoon aanwijzen die een van de functies uitoefent, [² die bepaald zijn overeenkomstig de beslissing bedoeld in artikel 12, eventueel gewijzigd door de arbeidsrechtbank in het kader van een beroep geregeld door artikel 12bis en eventueel gewijzigd overeenkomstig het achtste lid]².

Gedurende de maand die volgt op het ogenblik waarop zij kennis hebben genomen van de aanwijzing van de vervanger als bedoeld in het eerste lid, kunnen de personeelsafgevaardigden een beroep instellen bij de arbeidsrechtbanken. Dit beroep is onderworpen aan de regels bepaald in artikel 78bis, §§ 1 en 2.

De lijst van de leidinggevende functies bepaald overeenkomstig artikel 12 en eventueel gewijzigd door de arbeidsrechtbank in het kader van het beroep geregeld door artikel 12bis, evenals bij wijze van aanduiding, de lijst met de leden van het leidinggevend personeel, vastgesteld op de dag van de aanplakking van het bericht dat de datum van de verkiezingen aankondigt, wordt bewaard tot de volgende verkiezingen, op de plaats waar het arbeidsreglement van de onderneming wordt bewaard.

Wanneer nieuwe leidinggevende functies worden gecreëerd nadat de lijst met leidinggevende functies definitief is geworden, kan deze lijst na de datum van de aanplakking van het resultaat van de verkiezingen worden aangepast overeenkomstig de volgende werkwijze.

De werkgever legt de raad of het comité schriftelijk een voorstel tot aanpassing van de lijst voor die ter informatie de naam van de personen die deze leidinggevende functies uitoefenen bevat. De raad of het comité deelt zijn opmerkingen mee aan de werkgever binnen de maand volgend op de overlegging van het voorstel aan de raad of het comité. Vervolgens deelt de werkgever schriftelijk zijn beslissing mee aan de raad of het comité en plakt hij deze aan in de lokalen van de onderneming op de plaats bepaald in artikel 15 van de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen.

Binnen zeven dagen volgend op de aanplakking van de beslissing is een beroep tegen deze beslissing mogelijk overeenkomstig dezelfde voorwaarden als die van in artikel 12bis.

[² Deze beslissing tot aanpassing van de lijst wijzigt de lijst van de leidinggevende functies vastgesteld bij beslissing bedoeld in artikel 12, eventueel gewijzigd door de arbeidsrechtbank in het kader van een beroep geregeld door artikel 12bis. Deze beslissing wordt bewaard tot aan de volgende verkiezingen op de plaats waar het arbeidsreglement van de onderneming wordt bewaard. In het tweede lid bedoelde geval, kan de werkgever een persoon die een nieuwe aldus aan de lijst toegevoegde leidinggevende functie uitoefent aanwijzen.]²¹

-----
(1)<W 2015-06-02/09, art. 24, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

(2)<W 2023-06-05/02, art. 21, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

TITEL III. - Andere bepalingen betreffende de raden en comités.

HOOFDSTUK I. - Gemeenschappelijke bepalingen.

[Art. 81.](#) De raad of het comité, bijeengeroepen door het ondernemingshoofd, vergadert ten minste eenmaal per maand op de datum, het uur en de plaats die door het ondernemingshoofd worden vastgesteld.

Is geen beroep tot nietigverklaring van de verkiezingen, tot verbetering van de verkiezingsresultaten of tot nietigverklaring van de aanduiding van een werkgeversafgevaardigde ingesteld, zoals geregeld door [[2](#) artikel 78bis][2](#) [[1](#) ...][1](#), dan wordt de eerste vergadering van de raad of het comité gehouden uiterlijk binnen dertig dagen na het verstrijken van de beroepstermijn vastgesteld door voornoemde wet, en, in het andere geval, binnen dertig dagen na de definitieve gerechtelijke beslissing tot geldigverklaring van de verkiezingen.

De in het voorafgaande lid bepaalde algemene regel is evenwel alleen dan van toepassing wanneer geen bijzondere bepalingen in het huishoudelijk reglement voorkomen waarbij een kortere termijn wordt bepaald.

Wanneer een beroep wordt ingesteld tot nietigverklaring van de verkiezingen, tot verbetering van de verkiezingsresultaten of tot nietigverklaring van de aanduiding van een werkgeversafgevaardigde, zoals geregeld door [[2](#) artikel 78bis][2](#) [[1](#) ...][1](#), blijft de oude raad of het oude comité zijn taken uitvoeren tot de samenstelling van de nieuwe raad of het nieuwe comité definitief is geworden.

-----
(1)<W 2011-07-28/13, art. 7, 003; Inwerkingtreding : 12-09-2011>

(2)<W 2015-06-02/09, art. 25, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

[Art. 82.](#) De werkgever moet de raad of het comité bijeenroepen wanneer ten minste een derde van de gewone leden van de personeelsafvaardiging hem hierom verzoekt. De verzoekers doen mededeling van de punten die zij op de agenda geplaatst wensen te zien.

[Art. 83.](#) De aanvullende vervoerskosten van de personeelsafgevaardigden zijn ten laste van de werkgever in de volgende gevallen :

1° wanneer zij vergaderingen tussen verschillende zetels bijwonen;

2° wanneer zij, buiten hun gewone werkuren, met hun eigen vervoermiddelen vergaderingen moeten bijwonen;

3° wanneer zij zich in de onmogelijkheid bevinden om van hun normale vervoerbewijzen gebruik te maken.

[Art. 84.](#) De secretaris van de raad of het comité maakt de notulen van iedere vergadering op.

In de notulen worden opgetekend : de in de raad of het comité gedane voorstellen, de genomen beslissingen, alsmede een getrouwe korte inhoud van de beraadslagingen.

De notulen der vergadering worden bij de opening van de volgende vergadering [[1](#) gelezen][1](#) en goedgekeurd.

-----
(1)<W 2023-06-05/02, art. 22, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[HOOFDSTUK II.](#) - Bijzondere bepalingen betreffende de ondernemingsraad.

[Art. 85.](#) De raad kan beslissen dat hij in de toekomst de aan een comité opgedragen taken zal vervullen, waarbij de volgende voorwaarden gelden :

1° de beslissing kan eerst genomen worden na eensluidend advies van het comité;

2° de beslissing kan alleen dan worden genomen wanneer de werknemersorganisaties die in de personeelsafvaardiging van de ondernemingsraad vertegenwoordigd zijn, ten minste 60 pct. van de personeelsleden verenigen;

3° de raad zal vooraf een beroep doen op de medewerking van personen die reeds zitting hebben in het comité, met name van de preventieadviseur, van het lid of van de leden van het leidinggevend personeel, van de geneesheer en van de sociaal assistente van de medische dienst en, eventueel van technici van de onderneming;

4° de beslissing heeft pas uitwerking nadat zij is goedgekeurd door de federale minister die de werkgelegenheid onder zijn bevoegdheden heeft.

[Art. 86.](#) In de ondernemingen die minder dan honderd werknemers tewerkstellen en waar een raad moet worden opgericht, oefenen de personeelsafgevaardigden, verkozen voor het comité het mandaat uit van afgevaardigden voor de raad.

Wanneer deze afgevaardigden overeenkomstig artikel 79 worden vervangen, oefenen hun plaatsvervangers eveneens hun mandaat in de raad uit.

De raad blijft afzonderlijk functioneren volgens de regeling vastgesteld bij artikel 22 van de wet van 20 september 1948.

[TITEL IV.](#) - Toezicht en slotbepalingen.

[HOOFDSTUK I.](#) - Toezicht.

[Art. 87.](#) Onverminderd de plichten van de officieren van gerechtelijke politie, worden de sociaal inspecteurs van de Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, aangewezen als ambtenaren belast met het toezicht op de uitvoering van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven en haar uitvoeringsbesluiten en van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk met betrekking tot de aanwijzing van de afgevaardigden van het personeel van de comités voor preventie en bescherming op het werk, en haar uitvoeringsbesluiten, alsook deze wet.

[¹ ...]¹

-----
(1)<W 2015-06-02/09, art. 26, 004; Inwerkingtreding : 22-06-2015>

[Art. 88.](#) Zij mogen eveneens van de werkgever, zijn aangestelden of lasthebbers mededeling eisen van de kiezerslijsten evenals van ieder bewijsstuk betreffende de voorwaarden inzake kiesrecht en inzake verkiesbaarheid en van alle inlichtingen die noodzakelijk zijn voor het vervullen van hun opdracht.

[Art. 89.](#) Zij mogen eveneens van de werkgever, zijn aangestelden of lasthebbers mededeling eisen van de notulen van de vergaderingen van de ondernemingsraad. Zij mogen de vergaderingen van de ondernemingsraad bijwonen, indien daartoe een behoorlijk gemotiveerde aanvraag is gedaan hetzij door de raad, hetzij door de werkgever, hetzij door de afgevaardigden van de werknemers; zij zijn evenwel niet stemgerechtigd.

[HOOFDSTUK II.](#) - Diverse en slotbepalingen.

[Art. 90.](#)Voor het bepalen van de inbreuken [¹ bedoeld in artikel 190, eerste lid, 1° en 2°, en artikel 191, § 1, 1°, a), en § 2, 1°, van het Sociaal Strafwetboek]¹, moeten de bepalingen van deze wet in aanmerking worden genomen.

-----
(1)<W 2023-06-05/02, art. 23, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>

[Art. 91.](#) Het koninklijk besluit van 15 mei 2003 betreffende de ondernemingsraden en de comités voor preventie en bescherming op het werk, wordt opgeheven.

[Art. 92.](#) Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.

[BIJLAGEN.](#)

[Art. N.](#)[¹ Bijlage bij de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen]¹

(Beeld niet opgenomen om technische redenen, zie B.St. van 30-06-2023, p. 58148)

-----
(1)<W 2023-06-05/02, art. 24, 006; Inwerkingtreding : 30-06-2023>